دیاری نوێ

هەڵبەستونوسراوەی

ابراهیم افخمی

کوردیکا
@kurdica

دیاری نویٚ

نـوسـەر : برایم ـ ئەفخەمی
چاپی یەکەم : ۱۳۶۱
تیـــراژ : ۵۰۰۰ جلد

بها ۲۰۰ ریال

نـاشـر : نفیسـی‌فـر

این کتاب : در ۵ هزار نسخه در چاپخانه سبز بچاپ رسیده است .

چاپ کتاب بدون اجازه مؤلف ممنوع است ـ

بەناوی خـــودای بەرزوگەورە)

– پیشەکی –

خۆم بەشیاوی ئەوە نازانم کە بلێم شوێنە واریکی وام هەیە کەشیاوی پێشکەش کردنی ئێوەی بەرێزبی وەتوانیبیتم کەلەدەریای بەرینوبێ‌نبی؛ ئەدەبو وێژەی بەنرخی زمانەکەمان قەترێک هەلینجم بەلام دلخوشیم بەوەیە هەستی خزمەت بەزمانەکەم وئەوینی ئەدەب ویستی هانی‌دام بەهەرچەوساوەوەیەکوهەرکویرە وەریەکبێ ئەرکی سەرشانی خۆم بەرێوەببەم سوپاس بۆخوای گەورە کەبەیارمەتی چەند برای بەرێزو خۆشەویسم کەهەستی ئەدەب ویستی خۆیان نواندوە. وەلەشارەزایی کۆتاییان نەکردوە. بۆیەلەکۆتایی کیبەکەدا سوپاسی رێزی‌هاوکاریانم کردوە وتوانیمان کەئەم پەرتووکە (دیاری‌نوی). لـە ٥ بەشدا پێشکەش‌بکەین وە بەیارمەتی خوای مەزن لەداهاتوودا ئەم نووسراوانەم (١ـبنەرەتی مەتەلی کوردی ٢ ـ قسەی‌خۆشو بەتام. ٣ـ گرێ‌پووچکە. ٤ـ ئەوە چیە؟ بەهۆنراوەو پەخشان‌کە فولکلوری‌کوردیە. ٥ ـ هەلبەستی کۆمەلایەتی‌وقسەی‌خوش) کە ئامادەی چاپ‌کراون پیشکەشی ئێوەی بەریزو خوشەویستم بکەم.

(ئیبراهیمی‌ئەفخەمی)

مانگی رەزبەری ١٣٦١ هەتاوی

دیاری نوێ

هەڵبەستی نوسراوەی

ابراهیم افخمی

((سوپاس بۆیەزدان))

به نێوی خوداخوای به **هاروگوڵ**
خوایه ک خاوەنی عاسمانه وزه وی
خوایەک لەسه ربەرد نه مام شین‌دەکا
به دی هینه ری له شه و ده ستوپی
حه وت بەر دەهێنێ مازودا ربه وه
هه نارو نارنج لیمۆ سێو و بێ
به بێ ئه مری خواناپشکوێ گوڵێ
سروه و سریوه و جریوەی مه لان
ذکری خوا ده که ن ده مێ ناسرون
خوایەک خاوه نی سرشته وئه وین

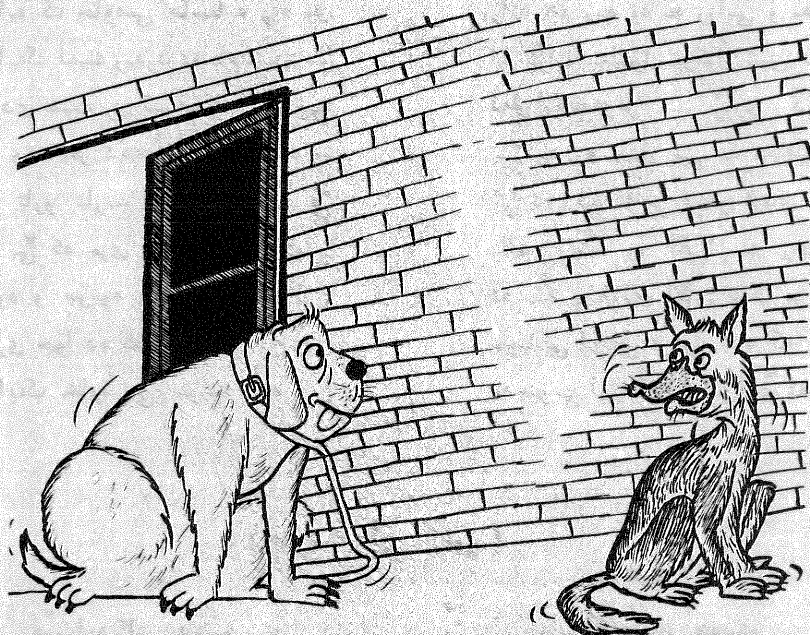
خوایەک واگوڵی ده رخست له پێ کوڵ
واته هه ربه وه به رزایی و نه وی
له وڕایه **بولبول** بوگوڵ شین ده کا
لەلورازیندەوەر ڕۆژی دراپێ
بێ به ره چنار بی نه دار به وه
کێ دی ده تواێ دەس کردی وابێ
ناله ریتە وه لکێ سه رچلێ
له سه رمنارەی لکان وەک مه لان
سوپاسی لوتفی چلۆن ده که ن‌ون
مه منو نی لوتف و سوپاس گوێ ئه وین

(چۆنیه تی ژین)

تاڵی هۆنراوه کانی هەڵبه ستم
چیه هۆنراوه . دەر بڕینی ژین
ژین کەشینه لەسەر لەشی ئاوات
ژین که تێکەڵ لەشادیه و شینه
گرتو خانەی ژیان به چه وساوی
من لەڕۆ چنەی اومیدی آزادی
من‌له تاوکوسب وداخی ئەم ژینه
وته یەک سوودی بێ لەبۆ کۆمەڵ

ڕا بەڵ و پۆیه کەی تەنی هەستم
چیه ژین . هاتوچۆپه ناوه ستم
غەیری تەرمی هیوا چهەڵبەستم
من که شادی نەهاته بەر دەستم
لاقی بەستم وەها نه بوو هه ستم
نەم دی‌تیشکی‌هەتیوبو هەڵوەستم
هەقمەتاهەق وەدەس دی‌دای‌بەستم
گەرنه لێن هۆنه رەچ دەر بەستم

@kurdica

(سەگ وچە قەل)

سەگ)

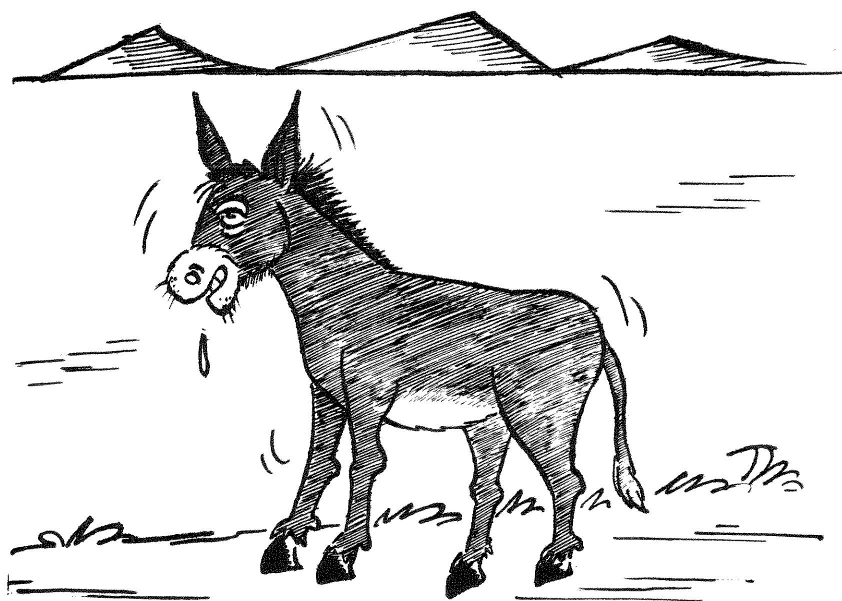
قەپە گولیکی قەلە و ئەستو زل
تابلیێ گوشتن و چاو سورو قەلەو
ورچێ بو گەرچی بە نیوئە و سەگبو
چە قەلێ روژێ بە ویذا را برد
دوای ئەوەی، پرسی لە حال و بالی
کـزو لا وازی دەلێ قامیشی
سودی کوا دەشت و بیابان دە گەرێ
وە رە وەک من برو دە رکی میرێ
هەر ژمێ خواردنی من گوشتی مریشک
ئەوەیە حالی ئە من ژینم خوش

بە سترا بووە گوریسیکی لە مل
هیندە خوراکی دە خوارد قورس وپتەو
خوبە لام در نەبو زور بێ رەگ بو
قەپە گول ئەو چەقەلەی زو قاو کرد
وتی ئەی کاکی چەقەل پاتالی
دیارە زور روتی دەسا بێ ئیشی
آقیبەت هیند دەگەرێ تا دەد رێی
بو ژیانت بکە زوتر بیـری
رادە کیشم لە تەرو جێخە وی ایشک
هەر بو چولێ برو تا دەمری توش

(وە رامی چە قەل)

من بە لاواز و کزیم سەر بە رزم
توبە خواردن لە ژیان خوش حالی
بوئە وەی تێ خنی لە و ورگە زلە
داتلە دەس نیعمەتی سربە ستی تو
هەر دەنوی و دەخەوی تیر لەوڕ ی
پە تی سەر شورێ ی لەمل کەی بوچی
نافروشم بە دژم سەر بە ستیم

لەم بە سەر هاتە مە دەتو دەر زم
داخە. کەم پیم وە یە نابیی حالی
پەتی عەبدایە تیظالمت لە ملە
پەتی سەر شوریە کرتە ئەستو
خوبە لام جارێ بە دژمن نە ورێ
خوت بە دژمن بفروشی توچی
بە دراو بوچی بدەم من هە ستیم

(هونه ری ڕۆژ)

وه عده و قه‌ولی به فیرۆ هونه ره
جۆ فرۆشتن به گه‌نم زیره کیه
ئه ده‌ب وریزووه‌فاتوور هه‌لدان
خواردنی مافی هه‌ژار و دا ما و
ژیره‌پێ کردنی مافی کۆمه‌ڵ
به هه‌زار فێڵ و فریو و حیله
به وته‌ی چاک و به‌که‌ڵکی خه‌ڵکی
چاکی و پاکیه ئه‌مرۆ ناحه‌ز
شیعری بێسودی تێدا بی‌میعره

که‌ڵه‌ک و گوێ بڕێ ئه‌مرۆ هونه ره
فو له دۆ نه‌کرێ له‌لای تۆ هونه ره
هونه ری ڕۆژه له‌نێو خۆ هونه ره
لای بڕێک مل هوره کان خۆهونه ره
بۆ مروێ خاوه‌نی با هۆ هونه ره
ڕیشوه‌ت و ده‌س بڕێ تا پۆ هونه ره
تۆ بلێی هیچه ده‌لا چۆ هونه ره
گوڵی گه‌ر هیچی نه بی‌بۆ هونه ره
شیعری بۆپاره و بۆدۆ هونه ره

(که رله پیاوی به دفه‌ر باشتره)

من ده‌ڵێم وریایه آگا خاڵه زۆر و شیاره که‌ر
گه رچی مه شهوره ده‌ڵێن بێ‌ئه قڵه‌گێژپه‌تیاره‌که‌ر
آره زووی مه ستی و قوما رووده‌س دریژی قه‌ت‌نیه
کواوه کو انسانی به دفه ڕوایه گه‌ل آزاره که‌ر
تاکوئێسته باری خۆی کوا ناوته سه رپشتی گه‌ل
بۆگه لان پشتی له‌ژێری کۆڵ وژێری باره که‌ر
بۆشه ڕاب و آرق و کونیاک و ویسکی و آوی‌جۆ
غه‌یری جۆی ڕۆتی نه بی‌له‌م باسه دابێ زاره‌که‌ر
شوینێ تریاک وهروئین شیره و به نگاه نه‌چوو
دژمنی قلیان و مه نقه‌ڵ هوقه و سیغاره که‌ر
نافرۆشێ جنسی بێ‌نرخ ئه‌وله باتی‌جنسی باش
سوو تی‌پی پیسه وحه رامه زۆر ئه‌ما نه‌ت داره که‌ر
بوزیان حازر نیه زۆرگوێ گره وئه ستوکزه
پشت به باره وکه‌م تفاقه وملله نێوهه وساره که‌ر
آ ده می‌زادی خراپی دوور له‌دین وڕه حم‌وداد
لای‌هه مووکه س‌سه دکه‌ڕه‌ت له وچاتره بێچاره که‌ر

کوردیکا
@kurdica

(نیە هیچ تە و فیری)

مار لەگەڵ پیاوی ستەم گەرنیە هیچ تەوفیری
پیاوی ناحاڵی لەگەڵ کەرنیە هیچ تە وفیری

لای ئە وەی مل هوڕە چاو قو چاوە
بەردو و خیز دوڕودگەوهەرنیەهیچ تەوفیری

ئەو کەسەی ڕیزی نە نابۆ گەلی خۆی
لای ئەمن زوڵەلەئە وسەرنیە هیچ تەوفیری

دوێچ دو شاوبێ لەلای هێندی یە کە
بۆبرێک ناحەز و جوانتر نیە هیچ تەوفیری

لای ئە وەی باری لەسەر پشتی گەلە
ئیستروو شتر و قاتر نیە هیچ تە و فیری

ئە و کەسەی نۆکەری بیگانـە دەکا بۆپارە
بیکە نە کلفەت و نۆکەر نیە هیچ تە و فیری

(چۆغە شین)

برا هاو ڕازی من هەر چۆغە شینە
لە کۆنیدا نمونە و بێ قەرینە

دەڵێ لێفەی سەری پیاوی هە ژارە
تە واوی درزە سەر جەم بۆتە پینە

وەکو دارێک لە سەر چاکێ ڕوابی
هەمو گیانی پە ڵۆیە و چین بە چینە

لە بەر وەی زوڕ لە مێژە کونە بە رگە
دەڵێ پیاوی بە بیرە وئە هلی دینە

فرێ نادەم وە کو گوڵبێنە نە ندور
ئە گەرچی موشتە ریشم پور هەمینە

ئە وندەم پینە کرد پارەم بەخت کرد
لە دەس ئەم چوغە شینە داد و شینە

ئە وەش سەر باری خەرجی ئێستە کانە
برا چبکەم ئە من لەم چە شنە ژینە

بە ناچار بانگە وازی یار مە تیمە
لە وەی دل سوزمە یان پیم ئە مینە

لە چە رخی ئێستە دا ایجگار مەحاڵە
هەبێ دوستێکی وا لەم سەر زەمینە

ئەگەر خۆم یار مە تی ناکەن لە ژینا
بکەن ئەم چۆغەیە جارێکی پینە

ئەگە فریات کەوێ یارێک بە هەڵ کەوت
نیە زۆرعە ستە مە ئە و بێ قەرینە

زمانی حاڵی گرت چوغەی دڕاوم
وتی بۆافخمی جە رگم برینـە

گلە و بناشت لەژین

تە نیا نە منم هەر کەلە یارم گلەیم بی
لەو چۆ نیتیەی دیومەلەشارم گلەیم بێ
کێ بێتولەهاۆوسایە نە کاتووک و سکالاَ
هە رمن نیە زاڵم و کو پارم گلیەیم بێ
هەرمن لەئە وانەی بە ڕواڵەت وە کو نیسکن
جـە رگم نە بڕاوە کە بەزارم گلەیم بێ
هە رمن لە مناڵ نیم وە ڕە زو ویستی مەرگ بم
دەردێکە بە تێکرائی لەکارم گلەیم بـێ
لەم ژینە کە چە ند تاڵە لە دەس پیاوی بێ انصاف
هە رمن بە خەفەت نیم و پەژارم گلەیم بێ
گەر بیتو هەبێ ڕەحم و مروت لە دەڵی پاک
کوا زاڵەمە یا ناڵەمە هارم گلەیم بـێ
هەر من لە خە ما نیم وهە مودڵ وەکو بێژنگ
لەم کومەلە دەی بینی بە بارم گلەیم بێ
هەر من لەسە رو تو و کی بە سامی وەکو گوێنی
داخم نیـەقەف خومە مارم گلەیم بـێ
هەرمن لەگرانی ئەوی وا دەستی بە ری بوی
روت نیم و بچێ‌دار و نەدارم گلەیم بێ
ئەی خوایە بەڕە حمەت بدە انصاف بە هەمولا
هـەق وێژم و بوچی لە وتارم گلەیم بـێ

(شێت خانەی ژیان)

ئەگەر پێت خۆشە حاڵی بێ درامی ژین چ رەنگیکە
لەشێت بروانەئە وچونەچغەوغایەوچ دەنگیکە
ئیجارەی خانو کردی شێت یەکێک لەم حالەداشێتە
یەکی دی شێتی منداڵە چدەعوایەوچ جەنگیکە
یەکێ شێتی چەکە وسفتەئەویدی شێتی قەرزی زۆر
ئەویدی شێتی سودخۆری دەزانی گەرچ نەنگیکە
یەکێ شێتی دراوە دین وئەقڵی خۆی لەدەس داوە
ئەویدی شێتی نانی ئیشک کەرزق وروزی تەنگیکە
یەکێ شێتی قومار و ئارەق و تریاکە روژ و شەو
ئەویدی شێتی رسوائی وریایە ئەو دەبە نگیکە
یەکێ شێتی ژنی خوێری ئەویدی شێتی جیرانە
یەکێ شێتی کوری بەدفەرئە ویدیش گوێ بەزەنگیکە
یەکێ شێتی ردێنی پان لەبۆ حیلەوژیانی خۆش
ئەویدی میزەری گەوەری بەئە اندازەی چەلەنگیکە
یەکێ شێتی ستەم کاری ئەویدی شێتی مەزلومی
یەکی شێتی فەسادی‌ی زۆرە پێوایە زرنگیکە
یەکێ شێتی ریابازی ئەویدی چاوەشی تاریف
یەکێ شێتی دروکردن دەلێن بەبرە وپلینگیکە
بەڵێ یەک سینە مایە ژین درامی شێتە تێکرا
لەپەردەی جوربەجوریدا هەموی خوی جورەرنگیکە
دەخوازم خوزگە بەو شێتەی کە بێ ئاگایە لەم ژینە
کە بوگیان ودلی ئاقل وەکو نێزە وخەدەنگیکە

(کوڕە دز)

منالێ گیرا لەکاتی دزی — قازی وتی پێ ڕۆڵە دارزی

ناکەی شورەیی تۆ دزی دەکەی — دەستی خیانەت بۆلای شت دەبێ

لە باتی خوێندن فیری کاربی — بەم منالیە بۆ دەزی دە چی

دزە منالە وتی بە قازی — هەرگیز من نەبوم بە مانە ڕازی

باوکی من دزە و نە خۆش کە وتوە — لەجێگە دایەء ئەو دوحە و تـوە

منی ناردوە ئە ولە باتی خۆی — تا دزی بکەم شتێک بە رم بۆی

هـۆی دزی ئە من باوکمە دزە — هە ردە غلێ لە خوی لێ دە گرن مزە

(چاک و خراب بی‌تە وافەتە)

لای تو گوڵم جە فاو وە فا بێ‌تە وافەتە — چە نگ و هەرا و صلح و سەفا بێ‌تە وافەتە

پیاوی ئەمین و غایەن و دزلەم سەرا یەدا — بڕوانە لێیێ بە خوابێ تە وافـەتە

دوشاوو دۆ لەکن ئەوشێتە وەک یەکە — خزمەت بە خەڵک وچەوت وخەتابی بەوافەتە

تەوفیری گورگەلە گەل شوان وە کویە کە — ئەم دودژانە هەر دولەلابێ تە وافەتە

آهە نگی دڵ بزوێنی (بلویری) بەری بەیان — وەک دەنگی جازی نیوەشە وابێ‌تە وافەتە

هە ڵبەستی گەل پەسەند وبەواتا و پڕلەتام — وەک شیعری نوێیە خاڵە دە سابێ تە وافە تە

(خەم دانم دڕا)

هێندە خەم هاتە دە رونم هەڵ مسام — بۆچی هێندە خەم بخوەم خو من پسام

دیمەنی وا دێتە بەر چاوم دەڵێم — لەم جیهانە تا کو بتوانم هە ڵێم

تورە کەی خەم دانی من بۆ وا پڕە — هەر وە کو چی وەک زگی مە شکە دڕە

هەرچی دەی بینم خەمێکە بیستیشی هەرخەمە — من ئە وندە خەم دە خوەم ناوم نرا ما مە خە مە

کوردیکا @kurdica

ها و دەمێکم هات و لۆمەی زۆرمی کرد
پێ‌وتم هەر کەس خەمی‌خوارد زۆی مرد

گەر چی هەر کەسە خەم نەخوات انسان نیە
ئەم هەمو داخەش برا لە بۆ چیە

هەستە وەک من تۆش بڕێک ویسکی بخۆ
بۆ شکار و ڕاو بڕۆ ایسکی بچۆ

لادە داخ وآخ لەسەر دڵ بۆ خەڵک
هەر خەمی بۆ خەڵکی بیخۆی بی کەڵک

هەر ئە وانەی گەر خەمیان تۆ بۆدە خۆی
پاش ملەت گەر دژمنێکیان بێ ئەتۆی

زۆری واهەن ئێستە چە شنی دوپشک
پێوە دانیان دوستە تەڕبی یا وشک

جابۆ خەڵکی وا برالە خەم مە خۆ
بۆ نزیکی ئەم کە سانە کەم بچۆ

خەم جە واڵێ شادمانی کون دەکا
ڕێ ژیانی کامرانی ون دەکا

(دەڵێم بێ‌ڵێم)

لەنێو کۆمەڵ هەمە باسێ دەڵێم بێ‌ڵێم
لە هەق وێژی سەرم ماسێ دەڵێم بێ‌ڵێم

لەباسی سود قسەم زۆرە دەڵێم بێ‌ڵێم
خزم بۆ خزم بوە هۆرە دەڵێم بێ‌ڵێم

کوڕ و کیژ دژمنی بابە دەڵێم بێ‌ڵێم
حەمە و قالە و خەجێ وڕابە دەڵێم بێ‌ڵێم

بە پارە و پوڵ هەیە ڕێزت دەڵێم بێ‌ڵێم
حودودە خۆ کەری دێزت دەڵێم بێ‌ڵێم

هەژار بی کەس‌نیە خزمت دەڵێم بێ‌ڵێم
نیە دۆست بۆپلەی نزمت دەڵێم بێ‌ڵێم

کە روبارت کەکە وتە قوڕ دەڵێم بێ‌ڵێم
بۆخوت ماندوی‌نەکیژ ونەکوڕ دەڵێم بێ‌ڵێم

وتەی ڕاست ئێستە بێ‌نرخە دەڵێم بێ‌ڵێم
ئە وەی کەم وێژە بێ‌مرخە دەڵێم بێ‌ڵێم

نەهێنێ دڵمە لێ‌لای کە سدە ڵێم بێ‌ڵێم
لەزارێکرا دە کاسە دکەس دەڵێم بێ‌ڵێم

خراپشت گوێ خدە و یاسا دەڵێم بێ‌ڵێم
بە آرق پیر و لاو تاسا دەڵێم بێ‌ڵێم

نە وە دسالە نەنە ئەستی دەڵێم بێ‌ڵێم
ببینە بازنە ی دستی دەڵێم بێ‌ڵێم

لە ڕێ باز انیە تە و فیر دەڵێم بێ‌ڵێم
کوڕە یا کچ بکە لی‌بیر دەڵێم بێ‌ڵێم

هە ژارێک بێ‌وئەگەر بمرێ دەڵێم بێ‌ڵێم
بە عەستەم کفنی بودەکرێ دەڵێم بێ‌ڵێم

بەڵام گەر مل هورێ بمرێ دەڵێم بێ‌ڵێم
بەشان و سەربۆ گوڕ دەبرێ دەڵێم بێ‌ڵێم

(مانگا بە کەڵ دە بە سیێرتە وە)

پیاوێ .گرتی یە خەی کوڕێکی لاو   بردی بۆدا وە ری بە توند و تا و
وتی ئەی قازی ئەم کوڕە لاتە   کردی بە دزی لە آفرتی من چاو
من سکاڵام هەیە بە پیێ یاسا   تۆ لە بکرێ نە بیێ هە قم فە و تاو
کوڕی لاو هاتە جواب وتی مامە   نیە تاوانی مـن مە کە تۆ قاو
آفرە تت لاق و گیانی گشت ڕوتە   دیێتە دە ربۆ کە یێف بۆ ژوان و ڕاو
بەم جل و بە رگە لیۆی بەم چە شنە   جا چلۆن ناڕوانیێ آخر پیاو
ئە فخە می هە ق دەدا بە ئە و لاوە   کوا دەگیری لە وانە ئیێستا چاو

(چبکەم)

لەدەس ماست وکەرەی دەس کردئەگەرهاوارنەکەم چبکەم
لەدەس نۆک و لەپەی ئەم ساڵ ئەگەر ساوار نەکەم چبکەم
لەدەس هەنگوینی مەسنوعی سکاڵا بۆنە کەم چبکەم
لەدەس ڕۆنی نە با تی ئیێستە گەرڕۆڕۆ نە کەم چبکەم

لەدەس بیانوێ دەروجیران کە خۆم آتاج نەکەم چبکەم
لەدەس قەرزی پڕۆپوچم شرەم هەرڕاج نەکەم چبکەم
لەدەس بەرتیل گری مل هوڕسکاڵا گەرنە کەم چبکەم
لەدەس هەرچی دزەدەرکیێ بەرەڵلاگەرنە کەم چبکەم
لەدەس هاوالێ وەک قرژاڵ کە تەرخی وان نەکەم چبکەم
لەدەس پیری وخوتە وبولە بڕێک خۆم جوان نەکەم چبکەم
لەدەس کوپەی پەنیری پڕلەفیل بیێداد نە کەم چبکەم
بەشیریژ قانعم ئە مساڵ مناڵ آزادنە کەم چبکەم

لەدەس گۆشتی بە ئیسقان تەرخی مام کفتە نەکەم چبکەم

لەدەس زیندان ئەمن تەرخی چەک و سفتەنەکەم چبکەم

لەدەس نانی هەویر و بۆرئە گەر خۆم نان نەکەم چبکەم

لەدەس علاف و آردی خۆڵ ئەگەر خۆژان نەکەم چبکەم

لەدەس ویستی نەنێ نان کەرفەرار بوکێونەکەم چبکەم

لەدەس بیانوی زخەی کلفەت منال بێ خێونەکەم چبکەم

لەدەس خەرجی بەبێ جێگەکەخۆم حاشارنەکەم چبکەم

لەدەس ژنێکی واعەستەم کە تەرخی شارنەکەم چبکەم

(تافی لاوی ـ یادی جوانی)

یادی ئه وڕۆژەی که واته عیشق و حاڵیکم هه بو
واته وینی کیژیکی خاوەن جه ماڵیکم هه بو
ماچی لیوی سوری وەک خونچەی گوڵان
واته تامی نوقڵی آلیکم هه بو
دەم بزەی شیرینی عیشقی پیوه بو
جوته مه مکی تورتی کالیکم هه بو
دیمەنی باخی ئه وین وهەستی من
ئەو دە مەم خوش بو که حالیکم هه بو
یادی ئه و ڕۆژەی که ته نیا بوم وسەڵت
بێ منال بوم و نه ماڵیکم هه بو
نوین و بانم غەیری لیفیکی نه بو
فرش و ڕاخه ر هه ر جه واڵیکم هه بو
زاق و زوق وشت کرین و ده ردی سه ر
نەم ده بیست وخه رجی ڕیالیکم هه بو
هەر ئه ونده شادی من بو دوای هات
یادی ئه و ڕۆژەی که حالیکم هه بو

(به ختی ڕەش)

هێنده یاری مه په سه نده سه رئه وه کیشه و شەڕه
لای ئه من تاقه له دنیا بوکه ماڵیش له و په ڕه
جاچبو لاله و زمانی پیاوی لی حالی نیه
چاوێکی کوێره چبوگەر هه ردو گویچکەی ئه و کەڕه
من وه ڕه زینم گەر وه کوپیا و خاوەنی ڕیشه و سمیل
پیشه له یان دەستی گوجه جا چبووه ک نەی له ڕه

کوردیکا
@kurdica

بێ قژه یانی که چەڵ ده رقەیدی بێ تووکی که نیم
چومکه تا بێژی گوڵم زۆر وێژه یانی دەم ته ڕه

کورت و کرمانجی سه را پا گیانی عه یبه و عاره ئه و
هه رله به رچاوی ئه من جوانه گوڵەیان شەش پەڕه

گەر لەزاری دا بگێڕێ که وچێک نایەت ته قەی
بێ ددانه جا چبو هاوڵەرۆه یا به دفه ره

ژینی خۆشم ڕاه ده بوێرم من له گەڵ ئه و دلبه ره
چومکه بابی خاوەنی یەک مێگه له بزن و مه ڕه

پیاوی بێ‌پاره و دراو وبێ به شی سامان و ماڵ
عەنته ره خێزانی خاڵه قیسمه تی کێشه و شەره

بۆئه وەی خاوەن دراوه گه رچی ورچی کێویه
قیسمه تی ئه و دلبه رێکی وەک په ری قه دعه ڕعەره

(یا سامان فه ڕەنگیه)

بڕوانه لەنێو ئێمه یەئه تواری فەرەنگی
هەرکوێیه دەچی دلبەره دلداری فه ڕەنگی

هه رچی که دەبینی لەشه قام و لەگوزردا
ئاواڵەیه یەک مەیکدە و باری فەڕەنگی

ناکێشی که سێ توتن و قلیانی ولاتمان
تا دەستی‌کەوێ بەستەیه سێغاری فەرەنگی

شمشاڵ نەی و جوزەله بلوێر و ئه مانه
گۆراوه ئه وێستا که به گیتاری فه ڕه نگی

گۆرانی و حه یران و به یت ڕۆێ له داخا
آهه نگی قه دیمی بوەهاواری فه ڕه نگی

به رگ وجلی کورد یته نه مابۆ بەمینی‌ژۆپ
پانتۆڵ هه موگۆڕاوەبه شه لواری فه ڕەنگی

جێگەی هونه ر و وێژه و هەڵبەستی ڕەگەزمان
گۆراوه له هەر لا بەسه میناری فه ڕه نگی

توکی سه رووپرچ و قژەگۆراوه وه به جارێ
گۆراوه ڕدێن‌واته به هەوساری فه ڕه نگی

هەرچی‌کەهەبوشوێنی ڕەگەزنای‌بەتی‌خۆمان
گۆراوه به تیکرایی به شاکاری فه ڕه نگی

خۆگیان‌له بەریش‌وەختەبگۆڕێ‌لەدەرودەشت
کیسەڵ‌بێ بەقرژاڵ وبۆقیش‌ماری‌فه ڕەنگی

ئەی‌خوایه بەمەڕەحمێ نەگۆڕێن لەعەقیدە
هەرچەندەبڵێن پیشکەشی‌تۆیاری‌فەڕەنگی

(ئەی گۆشت)

دیزەم نیەقەت تیربێ لە دیداری تۆئەی گۆشت
ویستم‌لە خەویش هەروەیە کڕیاری تۆئەی گۆشت

هەرچەندە بە ئیسقانەوە دەت‌دەن بە ئەم و ئەو
چەندخۆشە بەڵام مازەی پەرواری تۆئەی گۆشت

لەم چەرخەکەبۆچەرخی فەلەک‌دەستە یەسەرکەوت
آواتی بڕێک کفتەیە هاواری تۆئەی گۆشت

لێم ڕونە کە خۆراکی ئەتۆ هێزی تێدایە
بێپارە لە بێ پوڵیە بیماری تۆئەی گۆشت

من چەندە منەت باری قەسابی سەری کوچەم
بۆسێ درمت هە روەکو شێت‌هاری تۆئەی گۆشت

گەربێتو چەلێک بێ لەدیزەی ئەمە دابی
نازانی چ جێژنێکە چ نازداری تۆئەی گۆشت

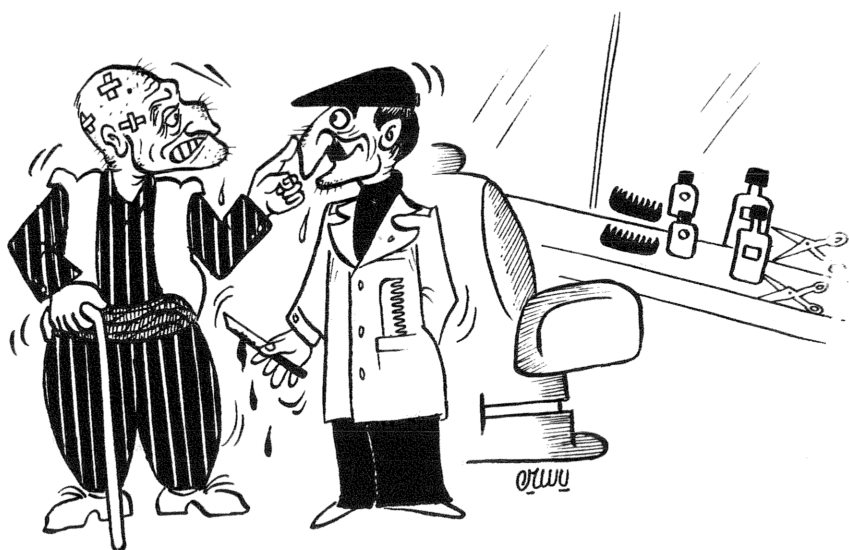

(درۆیە)

دەڵێ پێت وەک برامی خۆدرۆیە   لەجێگەی باب و مامی خۆدرۆیە
دەڵێ مالم هیی تویە خۆدرۆیە   هەمو ڕۆژهام و شویە خۆدرۆیە
سلاوی زۆر بە تاوی خۆدرۆیە   تە عارف نان و ئاوی خۆدرۆیە
دەڵێ شادم بە شادیت خۆدرۆیە   برابە و چاوە آدیت خۆدرۆیە
فیدائی وبەر گری توم خۆدرۆیە   دەڵێ پێت نوکەری توم خۆدرۆیە
دەڵێ آبەم ردینە خۆدرۆیە   قەسم بە و تەشکو وینە خۆدرۆیە
چەک و ئەسناد و چوڕتی خۆدرۆیە   گرفت و گیر و قوڕتی خۆدرۆیە
پچە پچ ویردو ذیکری خۆدرۆیە   قسە و آکار و فیکری خۆدرۆیە
قەلات و کۆشکی بە رزی خۆدرۆیە   دیوار و بە رد وعە رزی خۆدرۆیە
وەفاو بریار و یاری خۆدرۆیە   وتەو ویژ راوی زاری خۆدرۆیە
سمێلی دستە گە سکی خۆدرۆیە   تریفە ی لیو و بسکی خۆدرۆیە
شە هادەت نامەکەی دەستی درۆیە   سە را پا بیری یا هەستی درۆیە

(ڕدێن تا شین)

لە شارێکا بۆ تاشینی ڕدێنم   بۆلای وەستایەکی چوم زۆر گەش وشاد
لە سوچێکا خزی بو پیرە پیاوێ   لە بیری بو زەمانی کورش و ماد
ڕدێنم هاتبو بستێک درێژ بو   وتم ئەم باقە کوڵکە بیکە آزاد
کە دانشیتم لە بە ردەستی بلێم چی   نیوەی عومرم بە جارێ دابوبە رباد
دەلەرزیم من لەژێر دەستی چەقۆکەی   وەکوشاگردی تەمبەڵ لای بێ ئوستاد
چە قویکی وەهاخوێ گاکوژێک بو   کە دەیبینی لەدەس پیاوانی جەللاد
کە جارێکی پێدا هێنا لە ڕێشم   هەڵستا زوولە ریشەم داد و فریاد
بلێ دە للاکی بو قەسابی عیسان   هەموگوێچکەیکە وڵ کردم بە بێ داد
ڕدێنی هەر بڕیم و لۆکە کونی   لە سەر نا بو بە گوندی لۆکە آباد
وەکو یە خسیرلە بە ردەستی ئەسیربوم   لەپڕ کردم بە گرمە و داد و فریاد
وتم قەر داش کە وڵ بوم لاچوبەسمە   وتی سە برێلە سەن گاڵتی بیرزاد (ترکی

(سکالای ژن لە میرد)

چۆن لە دەس ئەم مێردە آخردە ربە رم — هەر بە سەر زیندوم وکە وتوم وەک تە رم

شە وهە تا ڕۆژ وەک خەسو و تانوت گرە — دەگرێ عەیب و عار لە پێ ڕا تاسە رم

گەرچی من وەک گول لە ناسکی ورشە مە — هەرلە بەر چاوی ئە وە وەک عەنتە رم

ئەولە کوێە و من لە کوێم سە یری بکە ن — کوژە کەی شینە بەلام من گە وهە رم

جارێکی دە عوای لەگەڵ من دایەئە و — جاری ئورەی دایکمە و ناکاشە رم

ئە و خە ریکی عەیش و نۆش و آرە قە — من خە ریکی کاری ژورم یادەرم

ئە و لەگەڵ من سارده هەر وەک چی سە هۆڵ — ئەی بە لام هاوسێ دە دوینێ زۆرگە رم

هەر ژنە جیرانە کەی پێ جوانەئە و — پێ وە یە من کوێرم وگە و جوکە رم

زۆر لە مێژە خوم دە کوژم چی بلێم — بۆئە وە هەم کلفەتم هەم نوکە رم

ڕاستە کەی گیانم گە یشتە سەر کە پوم — وەک گە لاسیسمئە دی بوناوەرم

دەی دەبێ هەربی بە زینم بێ هە وێم — مەر جە کرد و مە لە سەر زولێ چەرم

(ئیمەش بە لێ)

هێندێ زۆرخۆش ژین دەکەن ئیمەش بەلێ — ئەسپی شادی زین دە کەن ئیمەش بە لێ

پول و پارە هەر وەکو خیز دەس دەخەن — زێڕ و زیو دابین دە کەن ئیمەش بە لێ

دیتە بەر دەستیان هە میشە دلبە ران — غەرقی عە یشن یا ئە وین ئیمەش بە لێ

باخ و قەسروکوشکی بە رزیشیان هەیە — خاوەنی مولک و زەوین ئیمەش بە لێ

ئەو کە سە ی هەستی نەکا خزمەت بە گەل — چاوی ببرێتە دزین ئیمەش بە لێ

پی دەلێن وەک کایە سوکە خوێریە — خاوەنی هیچ ڕێزی نین ئیمەش بە لێ

لەم زە مانە گە رچی حورمەت پارەیە — بێ دراو ژینی بە شین ئیمەش بە لێ

هەر کە سێ هات و وتی شیعری بۆ خوی — ئە فخە میش بۆ پێ کە نین ئیمەش بە لێ

کوردیکا @kurdica

(دەردی هەلاّمەت)

ئەی لوتی نەخوش بلّێیّ کە چابم
بی بەش لە هەمو چلوّنیّ میوە
سیّلا وەنەوەک دلّوپە آوە
بارانی پەلّەی پلوسکی لوتم
هەر پشمە یەکوخە یەفنەفن
گن نیم و قسەم هەموی بە لوتە
دەردێکی بە عەستەمە لەجەستەم
لەم کوخە دەچم بوّ کوخی قیامەت

تا کە نگیّ لە دەستی توّ کە وابم
تامەزرویی ترشی و کە بابم
کوا لوتە کەریزی آوە بابم
دەرژێتە کە لێنی رّەخت و خوابم
رّیخولّە پسا بلّێیّ کە مابم
بەم لوتە وەبێژی من کە چابم
پێم وایە بە زیندوی مرابم
پێم وابی لە کوخە رّا پسابم

(دلّداری)

هەر وەکو داری تێلیّ رّا وەستام
بە لّکوبم کێشی جاز بیەی چاوی
هەرچی جیّ یەک دەچی وەکوسیبەر
عیففەت و دلبەری لە گەلّ یەکدا
نەک وەکو هێندیّ والەسەر رّێدا
لادەلە و دلبەرەی بە غەیرّی توّ
حیلم و عففەت لە دلبەرم جوانە

تا وەکو یارە کەم بە لام دابیّ
بوّ تەرّەف خوێە وە دلّی چابیّ
من بە دوی دا دەروّم هەتا مابیّ
چە ندە خوّشە هەبیّئە گە روابیّ
سەد توانجی وەهای بە دو دابیّ
هەر کە سیّ توو شی هات بلّیّ بابیّ
نەک بە جوریّ یکی دیکەئە و رّابیّ

(یاری هەژاری)

یارو دل دارم لەجوانی هەردەلی یەک حوّریە
داخە کەم لوتی زلە یانی بە قەدیەک قوّریە

بەژنی شوشە چەشنی شوشە هەرکە دەی بینم لەدور
هەر دەلّیّ کێوە دەبزویّ یا لەچەشنی لوّریە

هیچی نەی‌کوشتوم سەروچارشێوی‌پارچەی‌قیمەتی
چارە کەی کۆڵی بە قەدیەک لێفەیەیابۆریە
پرچ وکەزیەی هێند خەنەو ڕەنگی دەکات
ڕەش نەبێ سەد ڕەنگە،واتە چی بڵێم هەرجۆریە
داخەکەم ناچار نەبم من چی ودە لە دێوێکی‌وا
هەر کە ماچێکی دەکەم بۆ ترسە یانی زۆریە

(خۆی نیە)

ئەم ڕدێنەی چەشنی لوکە ئێستەکە عەنبا بیە
داخەکەم لەم چەرخەرِیشیش‌هەروەها قوللابیە
سات وسەوداش چی‌بڵێم چاکی دەزانن دەسبڕان
کارو کەسبی چەرخی آتوم سەرجەمی کەززابیە
هێلکە یەک بکڕی دەزانی نیوەکەی چۆنە و چیە
هێلکە بی زەردێنەیە؛ هەرچەندە نیوی آبیە
ماست و شیرورۆن بە جاری گوڕدرا وەسەرجەمی
ورچی کێویش. جێ‌مەڕو کووردەس‌کوژی قەسسابیە
جوجە لەی ما مردەکاتە :بێچوە. قەل مامر.فروش
قاز ئەگە ربکڕی دەزانی هەرسەری مورغابیە
بی‌سە وادە وعەینەکی چاوی بینیە و پوزەکەی
خۆی لەلایێ حافزیکە وسەعدیە و فارابیە

(سکالای ژن لەمێردی آرەق خۆر)

مێردەکەم دای هەوا دیسان‌لەسەری
بیانوەو دەی گری بە خۆ ڕایی
گوێ لە خەرجی منال و مالی نیە

پێم وەیە جن بێ وا لەدەورو بەری
من‌نەماوم دەسا لەدەس تە شەری
پێم کە ڕەو گوێچکەی نیە ئەتەری

خوێ بەلاَم بوێ قومار و آرەق ئەو
هەرشەوێ دە ستەیەک لە دەور بە ری
هێنَد دەخوا وەدکە آرەق وکونیاک
دیێتە وە وەک گوێچانە ئەو کە مەری
وەکو ورچیێ بچیێتە نیێو زنجیێ
بوێ قومار حە وتو یەک نیە خە بەری
دویێ شە ویێ دیم لەتا وی مەستیبو
وەکوتیێل گشتلە شی چلوێن دە لەری
لە مە دواوە دەبیێ بکەم مەرجیێ
من تە میێ وابکەم دەری پە دری

(ئەی ڕوتی)

دلّم دیوانە یە دلبە ر دە زانی
مژوێلت پاکی وە ک نە شتە ر دە زانی
کە دیتم وە ک پشیلەش کە مترم لات
منیش توێم لا وە کوعە نتە ردە زانی
ڕەفیقانم کە دیتان بیێ دراوم
بەجیێیان هیێشت ئەمن یەک سەردەزانی
خە جیێ کویێریش کە دیتی چوێنەحالّم
بوە یاری حە مە سیێ کە ردە زانی
مە جیێ چلّمن قە را واشی دە کردین
بە جیێ هیێشتین چوە ئەو بە ردە زانی
ئە گە ر پارەت نە بیێ کیێ یاری تویێە
لە بوێ پولّە هە مو ثوکە ردە زانی
هە موی پولّە و دراوە کاری ئیێستە
بە لّیێ عیشقیش وە هایە گە ردە زانی

(دە ولّە مە ندی دلّ ڕەق)

پیا ویکی پیر و بیێ دراو بو لە کویێ
دیم کە داماوە زوێر پە روشە لە ویێ
دە ورە یان دابوشەش منالّی ڕوت
ئە منیش بوئە وان شلم کرد گویێ
وە ڕە زو ماند و بولە دەس ژینی
قەت نە بو بومنالّی بە رگی نویێ
چوە لای دە و لّە مە ندی جیرانی
وتی نانم نیە هە تا کو خویێ
من لە تا و بر سیتی منالّی خوم
زامی جە رگم براله دیێتە سویێ

ئیستە زستانە خانە تەنگانە
چاکە ون نابی خوا دەزانی پێ‌ێ
هاتەجواب‌دە لەمەدی. دل‌بەردین
گەرنیە نان و آو بەرگ و جێت
دەتەوێ گەرقەلەو بی هەروەک من
ئەو هەژارە وتی دەساخوایە
ئەفخە مبی ئەو کەسەی دلی ڕەق بی

دەستی من بگرە هەرچی بۆت دەلوێ
هەر لەدەنکێکی حەوسەدی، دەروێ
وتی پەندم هەیە بۆتۆ جوێ جوێ
شادیکە خم مەخۆ دلت نەسوێ
پیاو دلی شاد دەبێ لەرێ دوگوێ
توک لە مندالی وەک ئەتو نەروێ
دلی واباشە بکرێ هەر توی توێ

(خەم مەخو)

گەرنەبێ پارەت لەباغەل یا لەگیرفان خەم مەخو
چونکە پارەی خەلک لە بانگایە فراوان خەم مەخو
روژێ توش وەک مامە حاجی خاوەنی سامان‌دەبی
خۆت دەماسێنی لەخورا هەمروەکوخان خەم مەخو
شادمانی کە لەدنیا خەم نەخەیتە نیو دلت
کارو باری ئەم جیهانە بگرە هاسان خەم مەخو
پیاوی آقل چوّن دەخوا خەم حالیە دنیا چیە
خەم لە دنیاکاری گەوجەو پیاوی نادان خەم مەخو
بە فروسە رما پرتە وژمە ئاقیبەت بوکوێ دەچێ
دێتەوە هاوین وگەرما روّی زستان خەم مەخو
گەربولای‌مام حاجی‌چوی‌ودەردی‌توی‌دەرمان‌نەکرد
دو تفی لیکە وبرولای پورە آمان خەم مەخو
گەر لە دەس روّن و پەنیرو شیر وماستی زولەزا
نیوە عومری توچبوچون مفتە هەرزان خەم مەخو
گەر لە سەرباسی کری مال و ایجارەی خانوەرەش
خاوەنی ملک نوێن‌وبانت خستەکولان خەم مەخو
گەر لە تاوی قەرزی حاجی وەک مشک چوبێ لە کون
هەرنە وێری بی‌یە کوچە یا خیابان خەم مەخو

گەر فە لەک نانیٚ ئەتوی بەستە ملیٚ گورکیٚ چیا
هەروەکومەجنون برٚو دەشت وبیابان خەم مەخو
گە ربی خاوەن زمانیٚکی تەرٚو و پاراو و تیژ
یارٚدینٚکی وە هات بیٚچارەگیٚ پان خەم مەخو

(سعدی هاتە خە ونم)

شە و یٚکی مامە سە عدی هاتە خەونم
وتی ئیتر مەخونیـــن شیٚعرە کانم
وتم بوچیٚ وە رٚەزبوی خوای قسەوشیٚعر
ئیتر من نامە وی شیٚعری ببیستم
وتە ی نازیٚکە بوٚتە شیٚعر وهە لٚبەست
کە هە لٚبەستیٚ بە نیٚو نوی کوٚنە قە لٚتاخ
ئیتر من نامە وی هە لٚبەستیٚ ببیەم
ئەگە ر وەزن وئە گەر قافیەش وەلاچو
لە داخا ئە فخە میش لای دالە ریٚگە

لەلام دانیشت منالٚم گشتیٚ دە رکرد
لە ئەم فرمایشەی خوٚلٚم وە سە ر کرد
وتی زوٚر شاعران شیٚعریان هە دە رکرد
لە رٚا ستیدا ستمیان بوٚ هونە رکرد
هە چی شیٚعرە بوٚنابو دی سە فەرکرد
جل و بە رگی خە لاٚتیٚ شیٚعری بە رکرد
دەسا من حافزیشم واخە بە رکرد
منیش ئە و شاعرانەم دە ربە دە رکرد
هەموو هە لٚبەستە کانی بی ئە مە رکرد

(پیٚ دە کە نم من)

بەم وینٚە بەئە و شیٚوەیە هە رپیٚ دە کە نم من
موی عەنتە ریئە و پیٚوەیە هەر پیٚ دە کە نم من
بەم رٚیشە دەلیٚ گوینٚیە هە رپیٚ دە کە نم من
وەک جانە وەری کویٚنییە هە رپیٚ دە کە نم من
بەم تە شکە دەلیٚ روٚستەمە هە رپیٚ دە کە نم من
لە و پیاوەتی زوٚر عەستەمە هە رپیٚ دە کە نم من

کوردیکا @kurdica

بەم قە ولو وتەی پڕلە فریو پی دە کە نم من
بەم عەهدەیە پە یمانی نەدیو پێ دە کە نم من
بەم میزرە باتمانە بە لێ پێ دە کە نم من
بەم ورتە بە تەسحیبی دەڵێ پێ دە کە نم من
بەم پورە تە مە ن ژورە دیسان پێ دە کە نم من
دەست و ملیپرمورە دیسان پێ دە کە نم من
بەم مەستە کە پێ پێ دە کە نن پێ دە کە نم من
بەو چاڵە کە بوّت هەڵ دەقە نن پێ دە کە نم من
بەم مە نقە لەبە و هوّقە یەهە رپێ دە کە نم من
بەدبەختی لەئە و تۆقە یە هەرپێ دە کە نم من
بەم کیژە کە نوّدوستی هەیە پێ دە کە نم من
بەم دوّستە کە هەر پوّستی هەیە پێ دە کە نم من
بەم فاڵە کە بوّتی دەگرن پێ دە کە نم من
بەو عابیدە بوّپول دە مرن پێ دە کە نم من

بەم حاجیە سوت خوّرە بە خوا پی دە کە نم من
بەم شێخە کە دوجوّرە بە خوا پێ دە کە نم من
بەم شیعرە لە کاک ئەفخە می هە رپی دە کە نم من
هەق وێژە کە ماڵی ڕمی هەر پێ دە کە نم من

(کوڕ و کیژ)

کوڕە لاویگ وتی بە کیژ یک ئە و
زومە تت ڕوژو پرچی تو وەک شە و

کـەس نیـە هیندە جوان لەسەردنیا
هەر ئە تویّ وەک گولان دەچی تەنیا

چە ندە خوشبو بە لوتف و دلسوزی
ما چی لیوت بە من بکەی ڕوزی

کیژ بە قە لسی وتی چ ڕو داری
نەم دە زانی کە ئە ونە بیّ عار ی

گەر قسەت ڕاستە پیاوی پیم بیژە
حـازری من بـهینی تو گیـژە

تا ئەمەی بیست کوڕە ترازا لی‌ی
وتی ژن هیّن کە نیم چوزانم کیّ ی

(زستانیش تیّ پە ڕی)

تـو سکـالات بو لە گە رما تـیّ پە ڕی
هەر کە دیت بە وچشنە سەر ماتیّ یە ڕی

سـسـاردو گەرمی ڕوژ گار تـا سەر نیـە
گەشتی دەشت و سەیری دەر یاتیّ پە ڕی

دە نگی شمشال و بلـویـری شوانە ویل
دیمەنی ڕەنگینـی سـارا تــیّ پـە ڕی

چە رخی مندالی دە سوری و روژ گاری گە نجیە
سەر دە می پڕ کامرانی بوک و زاوا تیّ پەری

عیشقی دلداران و ژوانی نیوەشە و کوتای دیّ
هەر وەکو خەون و خەیال دونیای ڕوئیاتیّ پەری

تینی هاوین و چلەی سەر ما نە ماهات کاتی‌دی
هە روکو عومری مە بو دیتت کە آوا تی پە ڕی

فینکی سابات و آوو سیبە ری ژیر دارە بی
دیت‌لە چەشنی سیّ‌بە رەوا هە روە کوباتیّ پەری

جاریکی دیش‌گەر بـی عومری کە می ئەم چینە‌مان
دیت‌بە هارەو سەخلەتی زستان و سەرماتیّ‌پەری

گالتەیەوگەپ ئەم جیهانەخەم مەخوئەی خالەگیان
پیّ کە نەشادی بکە هەر دیت بە سەر تاتیّ پەری

(مان گرتنی عیزرائیل)

عیزرائیل ڕۆژی له خزمه‌ت خودا
بە تە عزیمەوە دیتە سە رد و عا

عه رزی خوا دەكا بۆ خۆت دەزانی
له نێو هەر دلێک ڕازی نیهانی

ویستم له خزمەت حه زرتی باری
عه رزی خۆم بلێم بەشه رە مە زاری

ددان کێشیکه له نێو شارێکا
بۆ خۆت دە زانی بە هەر بارێکا

من بە حاڵە حاڵ هه رچی دە کرێنم
لەکات ژمێریک یە کی دە مرێنم

بە لام ددان کێش هەر بە یەک پشو
حە وتان دە کوژێ بە بێ‌هە را وهو

ئێستە کە وایە خودای گیان لە بەر
بە دی هێنە ری دڵ و گیان و سەر

یان ئە مربکە کابرای ددان کێش
گیانی بکێشم بە خۆف و ئەندیش

یان کارێکی دی بسپێرە پێمان
هە تا ڕازی بی وە ک پیشو لێمان

ئەم ساڵ بێتــەوە نیوەی خە لکی تۆ
لە بە ین دە چن فو ناکەن لە دۆ

عیزرائیل ئە وە خودا گیان نە من
خە لکی بە فیرۆلێم بونە دوژمن

(دیاری بیگانە)

ئالقە ڕیزی دە رکێ دوێ شه و کە وتە لەزرین ولە رە
پێم وە بو دزبوبە لام زۆر گە وجە ناحا لی وکە رە

کاتێ دەستم برد و چوما غیکی گە ورەم هاتە دەست
چوم بۆلای دەرکێ بەبێ هەست تا کوکار بێ یەک سەرە

دەرکــە کــە م زو کــــردە وەچوماغە کەم آمادە کرد
وختە بو گە ر بیوە شینم دز وتی دە س ڕا گرە

هەر کە دیتم من عە بە سرام جانە وەر بو زۆر بەسام
دەست و پێ وە ک آدە میزادە وبە لام خوی عەنتەرە

چاوە کانم کە وتە مولە ق ئەی خودا چی بی‌ئە مە
نیێری کیوی بایە شاخی خۆ دە بوبێ لەم بەرە

توند یه خەم گرت وکه کێشام بوڵه یەک هات وەک ورچ
هەر قسەی کرد زو که ناسیم دودیه یا مژده ره
سه رکوتم کرد بوچی هاتوی ئەم جل وبه رگەت چیه
ئەم سه رو رێشەت ده زانی ڕشک و ئەسپێ پەرو ه ره
لاره مل جوابێکی داوه هه رچی بیلێ تۆ هه قه
عاده تی بیگانه یه گرتی له نێو ئێمەش پە ره
پوڵی آرەق خه رجی بێ جێ بەدفەرێ و پارەی قومار
پوڵی دللا کیش حه سێب کەی تایبەتی بۆئەم سەره
خه رجی عەییاشی له لایەک خەرجی سەر مەنقەل دەسا
گەر دزیشی بونه کەم تۆپێم بلێ جا دەر بە ره
من دەزانم هه رچی دەیکەم کاری شه یتانه بە لام
عاده تی بێگانه گرتن ئیشی مەی کرد یەک سه ره

(بەختی رەش)

لەم بەختە هه وەڵ تاکوئه وێستا که چه پەڵ بو
هەر دوستی که گرتم به دەهو خوارودە غەڵ بو
هەر یارێ که گرتم لەبری شوخ بێگوڵ ئه ندام
یاشل بو وه یا کوێر وکەڕ و گوج و که چەڵ بو
هەر چوغه ورانکێکی کرێم و نجر و شڕ بو
یا آتەک و گیر فانی نەبو کونه ته قەڵ بو
هەر گوشتێ که وانه رمه بێ بوکفته شیاوبی
نەم دی لەقه سابێکی مه گەر پاکی چه قەڵ بو
هەر کاره که رێک هات ووتی ژیر و له بارم
پاش ماوه یەدەر که وت ته وەزەل واتەتەمەڵ بو

هەر وە عدە یە بیستم نە بوجاریکێ بە جێ بێ
هەر تە فرە بویان پاکی دروکاکە مە تەڵ بو
میوانی کە دەی وت بە تەنی دیم وکە سی دی
دیتم وەکو رێوێ شەش و حە وتێکی لە گەڵ بو
ئەی داخ وهە زار داخ لەبۆ ڕاستی کە ڕۆیشت
هەڵبەستی منیش(ئەفخەمی) وەک هێندێ بەدەڵ بو

(زاوای کەڵەک باز)

وتی پیاوێک بە دوستی خۆی کاکە
بە ژنی شوشە ودەسا دو کوڵمەی سور
داخە کەم مێردە کەی کەڵەک بازە
بوخە بەر دارلە قەرز و قوڵەی من
ڕۆتی دەستی ئەوم چیە چارەم
خوزە گە زاوای وەهام کە نە بوایە
دۆستە کە ی هاتە جواب وتی آوا
کابرا دەستی کر د بە شین و ڕۆ
هە ر چی بردویە تی کە نەی دا وە
پی یەتی ئە وسێ چوار منالێ ڕۆت

دیوتە کیژی ئە من کە چەند چاکە
چاوی آسک لە چاوی ئە و بێ نور
ڕۆژ بە روژ فێڵ دەکا تەڕۆ تازە
هەر چی بومە ڕفاندی خۆی کردون
خوەم قە رز داری خە ڵک و بێپارەم
لیمی بستێنی دەس بە جێ خوایە
هیچی لە و قە رزە داوە پێت زاوا
وتی نەی داوە فلسێ تا ئە مرۆ
کیژە کەش ئە و بە سەر می داداوە
ڕۆڵە خوابت گری دەسابو شوت

@kurdica

(مادرزن ــ خه سوو)

چه گویم بل تو ای مادرزن همواره دل‌آزار من
وه کو موتە هەمو ڕۆژیک دەبی سەربارو سواری‌من
از آن روزی که بستی بیخ ریشم دختر خود را
ده مارت دەرهێنا زالم به جاریکی لەکاری من
توعین اژدهای هرزمان از درشدی وارد
نه بولیمی نه کەی سندان هەمو شێوونه هاری‌من
به پیش چشم من انگار یک غول بیابانی
دەلێ وەخته دلم توقی که دێبونێو حه ساری من
بهت هر وقت زدم حرفی زجاجستی پلنگ‌آسا
هەزار تانه وجنێوت دا بەلام قوچا و بوزاری من
باسم من گرفتی بسکی پول و نسیه از مردم
ئیتر دیناری بڕناکا له بازار اعتباری من
دلم میخواد بکوبم آنچنان محکم توی چانەت
که لەق بی واشه ویلکەی تولە مشتی‌بەردوداری‌من
عذاب دوزخم بس این که تو هستی بەبالینم
لەدوپشک‌ولەمار دورم بەلێ ئەی سوججه ماری من

(گلەیی‌له دوست)

له میژه چاوه کەم لیمان ئەتو توراوی دل‌ڕەنجی
لەحال و بالی دوستی‌خوت‌بەجاریک بوچی‌گوی‌دنجی
وه کو کوند چویه تەنیو کون له هاموشوی ئه مەبی‌زار
که چی بوچونی لای ئید یش‌له هەر چی جیگه یەقنجی
لەشوینت دین و لام نایەی چه قاندت لاقی لاساری
خزایه ماله وه دیسان دەلی ورچی له نیو زنجی
وه ره تاویک‌وەکوجاران همه میسان گالتەیەک سازکەین
هەتا که ی واده غەز دار و مرو موچو دەلەمنجــی

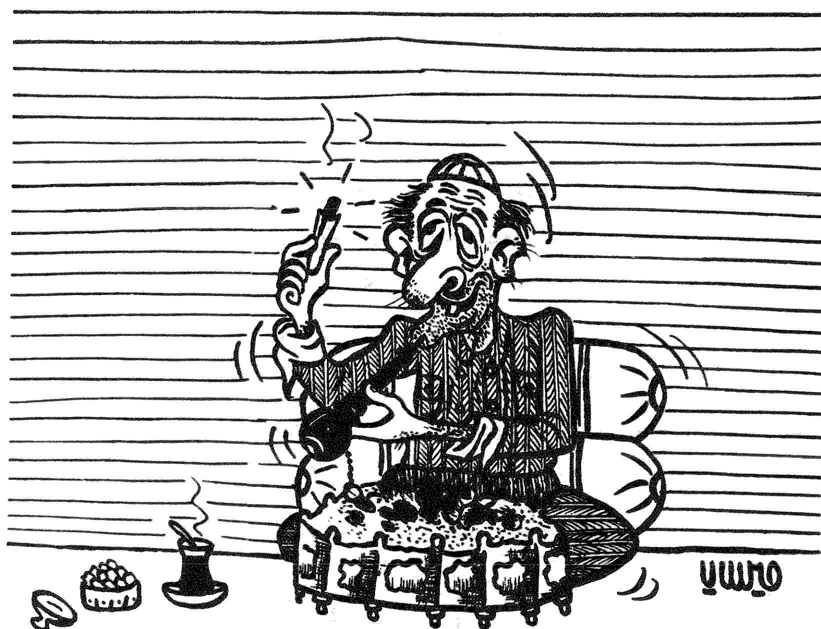
وەکو بیستومە هۆنراوە ی گەپ وگاڵتە پەسەند ناکەی
دەزانم تۆهونەر مەندی لەلای خۆشت سوخەن سەنجی
کە سێک فە رقی هەق و باتڵ نەکا گوی کورتە گوێ درێژە
دە دا ماهوت و دارا ئە و بە بوزو جاو و یا پنجی
دەزانم هێنێدی ناناسن پلەی بە رزی زمانی کورد
شعرالهامە ئەی مامە نە گەنم و جۆیە یا کونجی
بە سودی گەل ئەوەی هەق بێ دەسا بیڵێ بەبێ ئەندیش
بە سیتی خۆدە لە کردن مە بە هنێد ناسک ونارنجی
ئە گەر بیستت وتەی چاک و بەکە لکە خزمەتی تێدا
ئە گەر نەی کە ی پە سە ند دیارە برالە تۆلە هەق لەنجی

(ئەمن و ایرج ــ بۆتریاکی ــ) فارسی و کوردی

ڕۆژێکی لە چایخانە لاتێ
تریاک بمن کشیدن آموخت
چە سپێکو دوچە سپی دالە هۆقە
چسپان و سپس دمیدن آموخت
جاری هە وەلم بە مفتە کێشا
شش روز دیگر خریدن آموخت
کوڕبوم وچەمام لەحاندی مەنقەڵ
بر سر و قدم خمیدن آموخت
بارانی تکەی کەپۆم لە پەستا
چون چکە بە بام چکیدن آموخت
چون پەستی ئەمن لەپەستی وی بو
تا پستم و پست دارمش دوست

(کۆرە مل هۆر)

کۆرە جیرانە کە مان تیرو کە وانێکی هەیە
هەموتاریفی دەدەن دەست ونیشانێکی هەیە
چەندە ناز دارە لەبەر وەی باو کی
پول و ماڵێکی کە لا نێکی هە یە
هەر کە دی چۆلە کە یە ک دیارە سەری
نای بینی دسا چولە کە گیانێکی هەیە

په نحیره و شوشه به ساغی که نه ما
به رده بارانی وه کوته رزه به گوڕ
چـومه لای بابی وتـم شوره‌ییـه
بـویه ئه‌م زاڵمه به ربۆته خه ڵک
گوی پڕه زاڵمی ئه‌م چه رخه له زۆر

خانو بێ یا که دو کـانێکی هه یه
که س له ده‌ستی نه ئه مانێکی هه‌یه
پێت ده‌لێن خه‌ڵکی که نانێکی هه‌یه
وه کـو تۆ بابێکی خانێکی هه یه
بـه لێ با وابی که قـانێکی هه یه

(من چبکه‌م)

فه‌ڕشی تۆ بۆته لباد واته‌نمه د من چبکه‌م
تـۆ له ژێر باری قومـار خنکـاوی
تۆله ده‌س قه رزی زگت ژێر که و ثوی
له‌م جیهانه که به شهر مه رگی ده وی
قاله ڕوت ده کرێ که وایه ک بۆ خوێ
لـه ته ماح کاری نـزول خوریه و ا
ته مه نت شه سته نزیکی مه رگی

ته‌مه‌نی پوره خه‌جێ گه‌یبه نه‌وه‌د من چبکه‌م
لیێت ده‌دا مـامـه حه‌مـه‌د مـن چبکه‌م
ده‌ت گری مه شدی مه مه د من چبکه‌م
حـه‌زره‌تی خه د ره‌ئه به د من چبکه‌م
ناڵه ده مرێ له‌حه سه د من چبکه‌م
به سترا داد و سته د من چبکه‌م
قه‌ت له دین نابی به له‌د من چبکه‌م

(پاره که‌ش ڕۆیی)

ساڵی کونه‌ش ڕۆی دیسان هه‌ر قه‌رز دارم برا
گیری سفته و قه‌رز و قوڵه مل به هه‌و سارم برا
پارنه ما ڕۆی به جێ ما قه رز و قوڵه و قه‌ر قه‌شی
من له ده‌س ده‌ردی سه‌ری هێشتا گرفتارم برا
مامی سود خۆریش له‌چه شنی ڕێگری چه‌ک داره ئه‌و
هه‌ر به نیوی مامه له کردی برینـدارم برا

کوردیکا
@kurdica

گەر نەبێ فە رش و وەتاغ وسەندەڵی و مۆبلم ئەمن
باش دەزانی لەم زەمانە ملکزی شارم برا
هەرکەسێ ڕو دارە ئەمڕۆ دەستی خۆی پێش خستوە
دوا کە وت شە رمین لە ژینا هەر وە کو پارم برا
زگ زەلامێ هات و مافی دەستەیەکی خوارد بەزۆر
من وتم چۆن وادە بێ‌فەر موی کە زۆر دارم برا

(آدمیزادە چوتە نیو مانگ)

مانگێکی دی بە شەر دەچێ بۆمانگ
سەر زە وینی کە پڕلە تاوان کرد
فیتنـــە آژاوە وابە دی دێنـــێ
کۆشکی ژین گە ردە بینی وێرانە
سەر زە وین بۆتە دوزە خی فیتنە

تاڵە وێدا بدا بۆ دنیا بانگ
مانگە کە ش پڕدە کاوەها شەش دانگ
دوکە ڵی بەد فەڕی دەدا گشت قانگ
وەک بە شەر کوا دە کاتە یارە وتانگ
خوا بە تۆڕە حمی بی جە نابی مانگ

(سەگیی تە ماح کار)

سەگێ هاتە شەقام وئێسکی لە دەم
سەگ بە گورجی گەییشتە سەر آوێ
آوی چۆمبی ئە وندە ساف و ڕو ن
نە ی دە زانی کە عە کسی ئێسقانە
ئە و بە ڕۆکی خە یاڵی دا دە ری
ویستی ئێسکی خە یاڵی دە ربێنێ
لە تە ما حا سە رە و نخون بۆ چۆم

ڕۆیی بۆ چۆمی تابکا لێ ژ ە م
ویستی گەر بسرە وێ لە وێ تا و ێ
پێ وە بو ئێسقە کە ی لە زاری دوون
وا لـــە ئە و آوەدا نـــومایانـــە
زاری حیرس و تە ماحی داپچڕێ
وە کوئێسکی دە می دە می‌تێنێ
ئێسکی خۆشیی خرا بە قوڵی گۆم

(وه سیه تی میردی پیر)

پیاو یکی پیرو که و تو
ژنێکی بو زۆر له بار
وتی گولی ژینی من
ببیسته وه سیه تی من
دێ ئه جه لی خودایی
تکایه مێرد نه که ی تۆ
له داخی ئه و بو مردم
ژنه بێ دلّه کوته
وتی چاو له دوامه به
ئه من له آموزام چی
پیم داوه من بلّینی
چاوه ڕوانه که بمری
(منیش خوّم و به لێ نیم)

ماوه یه بونه خوش بو
کولّمه سوری وه ک هه نار
هێزی دلّ و تینی من
مێرد گه وره یه له سەر ژن
ته مه ن که دیته دوایی
به آموزات بلّێ بۆ
زوخاوی ئه و بو بردم
به باشی هاته و ته
له گه لّ ئه من وامه به
مانگی ده بێ یه کی دی
نێکه وه بوین نهێنی
دەست به گوّرەوه به گری
له سەر قسەت به لێ ینم

(نوشیره وان و فه لا)

پاشای داد گەرئه نه وشیره وان
دیتی فه لایەک چوبوبه نا وا
له نیو با خیکا وادەی چه قینێ
شا وتی فه لای پیری چه ما وه
وه لامی داوه وەرزێره پیره
وتی به ڕێزم چه قا به ر له مه
ئیمەش بو وانەی لەدوای ئیمەدێن

ڕۆیشته مەز را بۆ لای دەشتە وان
غه لفه گویزێکی بچوک و ساوا
لێ ڕا ده مینێ و سەر دەلە قینێ
لەم گویزه ناخۆی زۆرت نه ماوه
بڕوانه ژیری وچه نده به بیره
ئیمەلی ده خوێن لە ئه و بەرهەمە
پێشکەشی دەکەین نەمامی دەس چین

(مامه حاجی)

زۆر مبارەک مامه حاجی لێت قه بوڵ بێ‌زیاره تت
کارێکی پیروزه کردت قەت نه بی مات و مەلول
گه رمه به ستت پێک هێنانی ئەمری خوایه و هیچی‌دی
گوێ مه ده هەر گیز به وانەی منکرن یان هەن فزول
حەج به مانای قەسده حاجی قاسدی ڕێگەی خودای
ئه مرو فه رمانی خودایه و شەرعی خاوینێ رسول
گەرله سەر پایەی شەرع بێ و بۆمه بەستی دیت نەبی
پێکی بینێی شه رت و ئه رکان یانی بنچینه و ئوسول
کارێکی زۆر زۆر گرنگه و سودی تێدا بۆ ئه تۆ
تالیعت ڕۆناکه حاجی ناچێته درزی ئو فول
گەرمه به ستت بو تیجارەت یا شتێکی دیکه بێ
بۆ ته ماح وەهەولێی دنیاوەک هەوەڵ‌جاربیی عەجول
وەک برێک مام حاجی دیکه فوله هیچ دۆیەک نەکەن
تیکه لاویکی حەلاڵ و پولێی سود بێ یا نزول
موڵەتی قەرزی نه دار و گیری سفته و چەک نه دەی
سفته کانیان دەس به جی لێدەی بۆ اجراتونکول
پێت دەلیم ئەی مامه حاجی زۆر له تۆ خۆباشتره
پیا وی جه رده ریگرو دز قه ومی تاتا رو مغول

(هاواری کەچەڵ)

هەزارێکی سەر بێ توک
لە پڕ گە یشتە دە شتێ
دیتی کە هەورێ بە رزە
هەر وە کو بە ردی بە هێز
سەر و گوێلاکی شکاند
بە بێ قوژ بن و جێگە
هەر چلو نێکی کە بو و
دەسارێکێ بو لەماڵ
بە رزی کرد بە حالە حاڵ
وتی عاسمانی شین
سە ری منت بۆ شکاند
ئە توش هەر هەزار کوژی
ئەم دە سارە بشکێنە
ئە و کاتە دیارە مە ردی
شکاسەری بێ تو کم
هەر کە سی هیزی هەیە

هەڵ خولا وە کو هە لوک
هە تا بچێ بۆگە شتێ
بە تین وارانـدی تە رزە
سە ری دە کرد ڕێزە ڕێز
آوی لە چاوی تکاند
وەڕە ز مابو لە ڕێگە
هاتە وە ماڵێ بە زو و
بە رزی کرد بە حاڵە حاڵ
گرژ ببوزمان تاڵ
بە شیی هە ژار دەدی شین
آبرۆ کەمت بو تکاند
خوێنێکی دی نامری
پیاوی و ازلە من بێنە
دە شکینی دارو بە ر دی
گوێت نە دا جوکە جوکم
لە لای تو ڕێزی هە یە

(ماچی نمە نی)

کیژێکی ناسکو جوان — بۆلاوێ هاتە سەر ژوان
وتی بە لاوی ساکار — ئەتوێ لە ژوان یەکەم جار
ئەتوێیە کەم کە سێکی — لە ژوان هە وەڵ دەسێکی
کە سێ ما چی نە کردوم — سەر گوڵی وانە بردوم
ئەتوێ کە ماچم دە کەی — پە نجە بوّمەم کەم ئە بی
لەم وت و وێژە دا بوون — بۆلای عالە مێیک دە چون
منالێک ئە وانیی دی — دیمە نی ما چبو هەر چی
کیژە کە وتی بە لاو — لا چۆبا نە بیتە قاو
خوشکی منە ئەم کچە — لادە لەم پچە پچە
لاوی لە ژوان تێر نە بو — بۆلای ئە و منالە چو
آرە قی شە رمی دارشت — پینج قرانی نالە مشت
کیژە هەرای کرد چیە — نرخی پیشو وانیە
عە یبە پنج قرانی چی — جە حێڵ و لاوانی دی
لە تمەنێ کە متر نە بو — بەم کچە یان دا هە مو

(ژنی باش و میردی مەست)

بروانە دەڵێ میرە دە دا پۆز و ایفادە — ئەم میردە کە کردومە بە بێ مەیل وایرادە
دەی بینی ئەوند مەستە هەموکاتێ دەگوری — نەک نیرە نە وەک میوە پلەی دەرچولە رادە
وەک غولەشەوی دێوی سپی هەڵدی لە دەستی — ئەی حالی ئە من چونە دە ساآفرەتی سادە
شە وهیندە دەکا وەدکەلە ورگی وەکو خیگە — مە شکەی زگی هاژەی دێ وە کوکوپەی بادە
هەر چەشنی کە لاکە دەکەوی مەستە چپەستە — سەر ریگە و کۆڵان وشە قام وکە ل و جادە
هیند مەستە شە وی کاتی دەچم بیخمە ژوری — نام ناسێ کە من کیمێ و دەڵێ لاچۆتۆدادە

کوردیکا @kurdica

(هاوارى كرێنشين) (توكوسكالاّ لەدەس خاوەن موڵكى چرووك و چنۆك)

خود ای من خاوەنە موڵکم وەکو و من گێژ وکاسی کەی
وەکو من بێ‌نەبێ‌لێفەی هەژاربێ تووکەساسی کەی
وە کو و من بێ‌هەمو و ڕۆژێ وەگو یزی ماڵ و سیپاڵێ
وەکو و من بێ‌نەبێ‌نوێنی تۆ آتاجی پەلاّسی کەی
بۆشاری غور بە تی ڕای دەی بزانێ دەردی بی‌خانوو
گرفتاری دەسی پیاوی چروک و زۆر نەناسی کەی
سزای واکە ی نە بی خانووی هەتا دە مرێ لەدنیا دا
وەکو و من دەر بە دەر بێتو و بشەمزێتو هەراسی کەی
کرێ زۆرە لەمانگی دامنی کرد ڕووت وپێ خاوس
خودایا وەک منی لێ کەی شرۆڵ و بی‌لیباسی کەی
لە نێوجێگەی خەویشا هەر ایجارەی خانووەخەونم
خودایا وەک منی بێ‌خە و پەروش‌وبی‌حەواسی کەی
ئە وە ی وا خاوەنی موڵکە و نیە ڕوحمی بود اماوێ
وەکو وسەر ما براو یا خواکش و مات و کە ساسی کەی
ئە وەی وەک درکی سەر ڕێەلە کۆمەڵ دانیە کەڵکی
دەبێ هەر چە شنە بیچمیکە بوئەم ڕەفتارە باسی کەی

(قسەم نامەی قوتابی بە هاوکاری گوڤاری توفيق)

بە دە رزو و بە دەورو بە مەشقم قەسەم
بە بێ وازی و ساردی عیشقم قەسەم
بە ایکس و بە ایگرگ بە ایت و بە ئیز
بە تەختەی سیا وسەندەڵ و میز قەسەم
بە سطح و بڵندی بە عرض و بە طول
بە اقطار و ابعاد و فرموڵ قەسەم
بە مخروط و منشور و بیضی قەسەم
بە اهرام و خط و بە لوزی قەسەم

به پێ‌نوس و دەستور و املا قەسەم
به فارسی و به تاریخ و انشاء قەسەم
به کوڵکەی سەری پڕلە تووکم قەسەم
به شەلواری زۆر تەنگ و چووکم قەسەم
به گورانی آهەنگ و فیتو و قەسەم
به چاویلکه آدامسی مینو قەسەم
به عەیش و به بەزم و هەمو کەیف قەسەم
به کاتی به فیروم و سەدحه یف قەسەم
به ئه ژماری ژووری معدّل قەسەم
به کار نامەیی نامسجّل قەسەم
به صفرو ته نوخته و خەتی سوور قەسەم
به شەمزاوی شیواوی ناجور قەسەم
به پارەی هەدەر باوکی مەزلوم قەسەم
له پیناوی ئەو لادی مه حرووم قەسەم
به پەندی معلم به په ڕتووک قەسەم
به دلسوزی دوستی رەزا سووک قەسەم
ئەگەر من لەمه و لابکەم ته مبه لی
له چاوم بچێ شاخی‌گای جەنگه لی

(ناو چاوی من)

هەمه ناو چاوێ ئەی سەگی تێریێ
بچمه سەر به حرێ ایشکه وەک دێمه
بمەوی دوو قران له مام حاجی
هەر دوو گویچکەی که ڕەله حاندئێمه
سواری ئه سپی حدوود و چالاک بم
هەر که ڕو وانیم که ره وله ژێر پێمه
گەو هه ریش بی‌که بێته ناو دەستم
من ده بینم که به ردە و اپێمه
گەر به باڵیش بچم هەتا عاسمان
هەر له لای خواره وەدیسان جێمه
گەر چی چه و سامه وه و چو رووساوم
هێشتی هەر که ندو قورت‌لەسەرریێمه
گەر دڵی بەخته وەر گه شه و شادە
دڵی من پڕ زو و خاوه پڕکێمه
نەم دی خوشی له ژینی وەک کەکرەم
خوا دەزانی که وا له گەڵ کیمه

(ئەی شیرەیی خەشخاش)

ــ وافووری ــ

هەرئیمەیی وافووری وەهاین ملکزو سەرشۆڕ
ئاو دەتکێ لەچاوانو کەپۆ زاری مەچۆڕ چۆڕ
جارێک بەخەیاڵ سواری فڕۆکەین چەلێ پاپۆڕ
هەر جاری نەبێ ئەوشتەیە ناڵەیە گابۆڕ
(از دست تویک لحظه نەشادیم و نه بشاش)
ای شیره خشخاش

ڕۆژێکی بەجەرگین و بەکەیفین ولەسەرخۆ
ڕۆژێ وەکو باب مردو دەکەین ناڵەو ڕۆڕۆ
هەرکاتێ کە ئەفیوونێ لەسەر هۆقەبدابۆ
وەک مشکێ لەناو کونهەموو وادێنە ملوملۆ
(هستیم کنون ریزترو زردتر از ماش)
ای شیرهٔ خشخاش

پێش وەی کەوەهابین بەڵێمن هەروەکو دێوبووم
پیاوێکی قورس زۆرپتەو وهەروەکو کێو بووم
لەم شارە دە ساخاوەنی ڕێز ساحیبی نیو بووم
ئێستاکەوەکو چیلکە کزم هەروەکوچێو بووم
(از دیـده سرازیر شود اشک چو آب پاش)
ای شیرهٔ خشخاش

ئەی شیرەیی خەشخاشی دژی نەسلی بەشەرتۆی
مەردایەتی ناهێڵی لەهەرلاوە زەرەر تۆی
هەرچی هۆی شوورەییە نەکبەتیە مایەیی هەرتۆی
بۆ جیگەیی تانووت و بەڵاتوپ و تەشەرتوی؟
(مانند عمی دایی و آمیرزیو داداش)
ای شیرهٔ خشخاش

(بەختی خەواڵو)

ئەوەی بەختی خەواڵو بێ پەشێوی
دە بەستێ چاوی زەردە باری لێوی
کە ئاسوی بەخیتاریت هاتە نزمی
لەهەورازی هیوا سەربۆ نشێوی
لەلای خزم وکەست پارەی ڕەشێ تۆ
لەناو بازاری ڕێزابێ بەرێوی
ئەگەر شەهووری ئافاقی هونەربی
بلێن ئەسفندیاری سەربزێوی
لەژێر پێتدا ببێ تەختی سولەیمان
حوکمرانی وڵاتی ئینس و دێوی
سکەندەربی لەحوکما تاکو ماوی
وەکو قاروونی خاوەن زێرو زیوی
وەکو دارابی دارا شەوکەتت بێ
دلێر وەک روستەم و زالی بەنێوی
ئەوەی سەربەرزی عالەم بێ لە گیتی
لەغەیری تۆ نەناسن کەس بەخێوی
زمانی زیندە وەر لێکرا بزانی
ببێ بەردەستو ئارامت وەحشی کێوی
لەهەی بەت ترس و لەزری شیری حوکمت
ئەوەی وا نە ررە شیرە بیتەرێوی
کە بەختت چارە رەش بو یاخەوالو
هەمووی فیروبە هەر ڕێبیەک بپێوی
لەگەل چارەی ڕەش و زوری زەمانە
ئەگەرپوڵابی نەرمی چەشنی مێوی
وتاری (ئەفخەمی) پێلگەی ژیانە
بەهەڵبەستی نەرێکی پس پشێوی

ئایمتی ژێرینگەی کتێبی کوردی
کوردیکا
@kurdica

(سکاڵای مێردی دووژن)

براله وایه دەردی میردی دووژن
یەکیان دایم وەکوو ورچە مرۆموچ
بەسیخورمە و نقوورچک زامە ڕانم
یەکێ لیمی دەوێ چارشێوو دەسماڵ
نەئەم بەینێ هەیە نەکئەم لەگەڵئەو
شەڕەو هەنگامەیە و دەعوایە کێشە
نەهیزم ماوە ئیترمن نەتاقـەت
دەلی‌ی ویێنامە ماڵی من لەبەرجەنگ
هەموو گیرفانی منخاڵی لەدە سیتان
لەگەڵ وەش دووژنن شیوونە هارم
بەجووتە دەردەچن هەریەک بۆلایەک
تەواوی پی‌خەفم جێی‌کێچ و ئەسپێ
یەکێ بۆماڵێ نەنکی‌چوو ئەویدی
ئەوندەم قیرەکردو خوم لەبەردا
ئەوەندەم کیشەو قەرقەش لەپیشە

ئەوندەم کوێری دیوە بوومەتە جن
ئەویدی هەروە کو ماری‌لەناو کون
وەکو مارگەزتو گیانم شوژن ئاژن
ئەویدی ویستی پشتێن بیکرم من
بولای یەکتر لەمەرگیشدا کە ناچن
تەواوی ماڵی من دەکرێ سەرەوبن
مەگەرگیانم پۆلایە . یالەئاسن
دەهوڵیش لی‌بدەن لێکحاڵی نابن
ئەوەی من دەی‌کرم گورجێ دەبێ‌ون
نەبوو لی‌بندری جارێک لەلام بن
ونن هەردک لەمن وەک مارو وەکجن
هەمووی ڕێک بوگەنە وەک بۆگەنی‌سن
بوماڵێ پووری چوو کردی تەفەننون
زمانم لاڵە گوێچکەم کەڕ کەپوم گن
کە ناتوانم چەلێک لووتم بکەم فن

ئەمن ناژیم لەداخو دەردی دوژن
بڕی مانگێکی دی ناکەم بـە زامـن

(خەم خۆری نیە)

هەرکە سێ پێی ناجیهان ودی چباسە دەرچوبۆی
لەم ژیانە تامی چێشت وزانی چیبو گورجێ رۆی
بێوەفایی دیتو ئینسانی نەبوو دادی نەماو
ئاقیبەت شێت بوو بلێ چی دای لەتەوقی مێشکی خۆی
ویستی وەک حاجی ژیانی پڕلەزەرق وبەرقی بێ
ژێرێ باری سفتە وچەک زووبرائە ونانودوی
رۆیی بۆلای کومەلی خزم وکەسی بۆیارمەتی
دەستی خالی هاتەوە کزلیی ببوو شۆریش کەپوی
چوو بۆلای دوستی لەمێژینەی بەتاوو تینەوە
داخەکەم نەیگرت لەمەشدا نەخشەکەی ئەلفوچەقوی
ڕۆژێکی دینم بەماتی ملکزو لچ داشۆڕاو
چووم ولیم پرسی چلونی کردیەوە بیرێک لەبۆی
وای وەلام دام لەم جیهانە ئەی براکەم کێ هەیە
مردوشویی بێ بەشیو **حەسرەت** کەنەیکا شستوشۆی
ئەم جیهانە ناگەری سەر ویستی کەس هەروابوە
هەرهەول وا تەندراوە تال و پوی و هاتوچۆی

(ئامۆژگاری)

چاوەکەم تاکودە توانی قەت دل ئازاری مەکە
پەندێکە بوتۆ بەکەلکو باشە لاساری مەکە
کاروئیشت بانەبێتە عەیشو نۆشوبەدفەری
تۆدراوی خۆت کوری من خەرجی بێعاری مەکە

گەرچی باوکت زوری جی هیشت‌و وەبالی بردووە
سەرۆەتی مفتت عەزیزم‌بەختی بەدکاری مەکە
ئیستیکانێ مەی وەهامەستت دەکاهۆشت دەبا
تاقەتی مەستیت نیە ئیتر تۆمەی خواری مەکە
پارە ومالیکی هەت‌بی بەختی‌مالی خۆتی کە
نەک بەم وبەو یابەفیرۆ بەختی‌ڕی لاری مەکە
هەرقوتەت‌دی بۆکچ وکیژهەرلە دووی وانی‌ئەتۆ
المثنای چولەکەی تۆ چەشنی پاساری مەکە
ئیشی تولەم کۆمەڵە بۆخوت دەزانی هەرچیە
ئارەزووی ئیشی ئیدارەو کاری بیکاری مەکە
بودراوو مالی‌دنیا نەی فرۆشی غیرەتت
تادەتوانی ئەی عەزیزم قەت ڕیاکاری مەکە
ئیشی مەردانە وحەلاڵ و دوورلە ئازار بگرەوە
نوکەری عارە براکەم ئیشی سەگ ساری‌مەکە
پەندیکی میژینــە یە باپیت بلێم کە لکی هەیە
مەی مەخۆ نەتکینی ئابروو مەردوم ئازاری مەکە

(بەرەشرە)

ئەی کونە بەرە لەباتی قالیم
ڕازینەرەوەی ڕەهولی ژیروو
جیی فەرشی منی لەباتی‌قالی
چون هیندە پوواو وزۆرلە میژیت
بی‌ریزو قەدر بەسووکی وەک‌بای
دەت ڕوانی درای لــەزوری‌تاقە
هەرداخ بوئەوەی کەفەرشی من‌بووی

میراتی بەریزی کاتی تالیم
هیلانەیی مۆریانو میروو
هیندکونی ڕوداوە دیوی قالی
مەعلووم نیەکورتی یادریژیت
گەرراخەری پیاوی دەولەمەندبای
پیان دەکوتی شتیکی تاقــە
هەربویە لەنرخوبایی دەرچووی

ئەی کونەڕەفیقی زوربە نرخم
لێت حالی بێ کاریگیتی بەرخم
هەرچەندە نەماوە ڕایەل و پۆت
دەستم لەملم دەدەم دەسابوت
هیندەم لەگریوی قەرزێ دانای
ڕووت بوو یەوە وەک ئەمن دەساوای

(شاعیری شیعر دز)

شاعیرێکی شێعر دز
دزی شێعری لە حافز
دەی خونیدە وەلە کوری
لەگادە چو ببوری
پیاوێکی هیندی وریا
نە ڕاندی ئەو بەسەر یا
ئەمە شێعری حافزە
بۆچی لێی دەکەی گزە
وە لامی داوە هۆنەر
لەخۆمە شێعرو ڕۆنەر
شایەتی ئەم و تەم بن
حافز دزیویە لەمن
کوتیان تەمەنی ئەتۆ
پەنجا دەبێ بیدرۆ
حافز حەوت سەدسال دەبێ
مێژووە پیمان دەڵێ
هەرگیز لەشیراز نەبووی
لەماڵی خۆت دەرنە چووی
کوتی خۆم لەوی نەبووم
حافز دزی بەروو بووم
بۆ خوم ببوایەم لەوی
نەی دە وێرا دەرکە وی
حافز لەمنی دزیوە
بۆلیم دەکەن قریوە

(هەژاری تامەزرۆ)

جاریکی من بە سفرەیی شێوئاشنابکە
چتپێ دەڵێم چەلیکی ئەتۆ کاکە وابکە
وەبزانە نەزری نەنکتە یاخیری پورەکەت
ئەم قەرزە کۆنە تۆسەری مامت ئەدابکە

هیندەی پیناوی نێرە قەلێ سەرپڕە گورج / ژێر دەوریەک پلاوی سپی ڕانی ڕابکە
گەر پیت‌گرانە عەستەمە بەرخێکی سەڕبڕە / بۆبەر بەسێلێ بەرخی قەڵەو دەستوپابکە
ئەسپێکی سەرکە شەنەوسم سەمەندی کە / دیلم لەدەستی نەفسم وگیانم ڕەهابکە
چەند خۆشە پیاوێکی خاوەن دراو وپیاو / بێژی بەیەک هەژارونەدار ئیشتیابکە
وەک دوکتورێکی حازیق ولێزان بەپیاوەتی / دەردی زگی هەژارێ بۆیەک ژەم دەوابکە
گەروانەکەی بەزۆری دەکەن‌لێت دەساوسووڵ / وەک ماڵیاتە جورمی هەیە هەرهەرابکە
گەرخۆت نەبەخشی ماڵو دراوت بەپیاوەتی / دێتە دەری لەچنگی ئەتۆ کابە بابکە

(پاییز)

خاڵە بڕوانە دەسا هاتەوە دیسان پاییز / تینی‌گەرمایە نەماتیشکی هەتاو زەردو زیز
مل‌هۆری پایزە گیف‌بوو لیمان / وەکو مەئموری بەپۆزی پشت میز
هەڵمسا دەعیەدەکا سەرلکەدار / با وەکو دەعیە کەری زورهەڵ تیز
باخ ئیتر جیی نیە بۆزوان وکەلێن / مەستێ ناتوانێ بکا ئیتر گیز
تیک چو هێلانە لەقومریو بولبول / قەل قڕەی دێتو دەکا قیزو فیز
مێش کەدەت دی لەوزە چۆتەدەری / وەک سوپاو هێزی مغوول‌وچەنگیز
ئیستە بالە شکری مێشی فەوتاند / کەس نیە ببیە ئیتر ئەو ویز ویز

(کاری عالەم پنگە)

کاری ئەم عالەمە هەموی پنگە / هەروەکو کایەکی لەبرەدنگە
زور کەران وەک نەقەی لەناوچوما / ماسی مەزلۆوم دەخوا کە بی‌چنگە
دەرەتانی نیەبۆ ئازادی / هەرچی لایەک دەچی پەتو سنگە
دادی مەزلوومی قەت نەبیست زۆردار / لاڵە قازی نەبو بکا منگە
بەڵێ گۆڕاوە هەرچی دەی‌بینی / وەکو پاتۆڵ گۆڕا بەدو لنگە

کوردیکا @kurdica

(دەسامن)

ئـەسیری پـەنجەیی دێوی قەزامـن
بـڕێک غـەرقـە لەناو ئالتوون و پارە
وەکـو خیگـەێ بەفـوو حاجی مساوە
کەحاجـی خـاوەنـی ویلایـە. باخـە
نەهارو شامەکەی بۆقلـەو مریشکـە
ئەگەر دارایە دەگـرێ بەزم و ئاهەنگ
سمێلێ مامە حاجی هەر بزەی دی

لەژینی نالە بار زۆر نارەزا مـن
بەبێ پـارە بەڵام هەرموبتەلامن
بەڵام ڕەنگ زەردو کربێ دستوپامن
دەسا بێلیفە و بێمـوتتـەکا من
لەشیریژ دەرنـە چو چێشتم دەسامن
دەسا بەهرەو بەشـم هەرناسەزا من
نەبـوو حالێکـی واهەرگیـز لەلامـن

(عەلی مەردان خان)

فارسی

داشت عباسقلی خان پـسری
مـدرسه رفت ولی درس نخواند
پند و اندرز نبـودش اثـری
پدر از دست پسر خون میخورد
پسری خیـره سری درس نخوان
حرف و پندی نشنیـد زآن پدر
ای پسر جان من این قصه بخوان

کوردی

دەک بەلا هەرچی هەیە بێتە سەری
بۆبەرلدایی بەرۆژتـێ دەتە قانـد
نەی دەبیست پەندێ لەبەرکەللەکەری
تووشی با دەیجنی وەک قیمەی ورد
ئاقیبەت بو بەچیئەو مەبیتەر شوان
زەحمەتی بابی هەموودا بەهـــە دەر
چاوەکەم نەبیە عەلی مەردان خـان

(ئەمن وحافز)

کوردی

لەناوْ پەژارەوە پێچرام وخەم کەتیگرماند
فرووجو گۆشتو پلاوە هەمووژەمێ ئیتر
لەعەیشو نۆشی ژیانت مەکەتوٚ کوتایی
زەمانە دایلەملم زەللەیەک بەنامەردی
بلێ بەوانە کەهەلدێن لەپیاویتو چاکە
کەبێتو بیوەفایی رەفیقان بنووسریگشتی

فارسی

رسید مژده که ایام غم نخواهد ماند
پیاز و شلغم و ترب و کلم نخواهد ماند
کەباغ وخانه ومال و حشم نخواهد ماند
رقیب نیز چنین محترم نخواهد ماند
که جز نکوئی اهل کرم نخواهد ماند
دو قطره جوهرم اندر قلم نخواهد ماند

(ژن ومیردی ئەم زەمانە)
ـ لەگوفاری گالتە ـ

فارسی

تا مساوی گشته با مخلص زنـم
لحظهٔ فارغ نیم از قیـل و قال
می‌پرد خانم بـرویم چون پلنگ
وای اگر از خانه بیرونم کنـد
دوش بعد از جنگ و دعوای‌زیاد
گفت باید کارها قسمت شود
کارهای خانه زین پس مال من
عاقبت راضی شدم از بیم جان

کوردی

هیندە نەررەم کردوە پچرا چەنەم
هاتە بەرچاوم لەدەعوا دانەنەم
وەک پشیلە دەی گریٚ چنگی شەنەم
جێم نیەلیٚ بسرەوم بیٚرۆچنەم
دیتی نارۆم پیوە نووساو وەک گەنەم
منلەمالیٚبم کە بشکیٚ تەن تەنەم
وەک قەراواشمالٚ بمالمْ لەوپەنەم
ئەولە جێگەی منبیٚئەمنیشپیٚخەنەم

(گردبدنسان بگذردسال دگر ــ من بجای زوجەام آبستنم)

(ئاشقه رووته)

گوڤاری گالته

کوردی	فارسی
بۆعاسمانی عیشقی ئەتۆ حاجی لەکلەکم	در حوض اشتیاق تو مانند اردکم
وەک قنگه لاشکی پایزی بەرگێژه لووکەخوم	یعنی که در هوای تو چون بادبادکم
شیربووم و بوومه ریوی ئەوێستا هەناوەکەم	با آنکه در مبارزه چون مارمولکم
بۆسوودی خۆمه هەرچی زیانی لەتووەبی	نقدش کنم اگر بزند مدعی چکم
بووەی نـەرومـەجی یەکی دی‌ببمه کولەکه	کن نصب زیر چادر خود همچو دیرکم
هەرشوێنی من‌دەچم کەبفرموی لەبەحروبەر	برآسمان اگر بفرستی چو موشکم
فەرمووت‌کەچی‌بی‌ویستی‌من‌وچم دەوێ‌لەتۆ	جانا اطاعت تو مرام‌است ومسلکم

(مێردکردنی کیژی ئێستێ)

کیژه چەرخی نوی‌یه مێردیک هاوسەرێ پەیدابکه
هاو سەرێ یاهاودەمێ یاسیبەرێ پەیدابکه

بوئەوەی ڕای بویری ژینت خاتوخاتوون بی‌لەژین
تۆغولامیک بەردەسێ یا ژەنجبەرێ پەیدابکه

بوکرینێ شت لەبازار ئاشپەزی پاچاپەزی
لازمه بەر دەستێ بگری شت‌بەرێ پەیدابکه

بۆئەوەی فەرمان بەریتو ڕامو تەسلیم بێ‌لەلات
هەر بەلینگەی که وشی لیدەی نوکەرێ پەیدابکه

بۆزەمانی شادمانی بەزمو ئاهەنگی شەوی
ورچێکی عەملاوی مالێ عەنتەرێ پەیدابکه

ناکەوی هەرگیز لەژینا .گەربه سواری کەربرۆی
لازمه بۆ کەر سەواری مەیتـەرێ پەیدابکـه

ژن که بێ‌مێردبێ وەکو کەشتی مەلیوان مردووه
لوتکەبی یاکو گەمی‌بێ بەندەرێ پەیدابکه

دایکی حارز بو لەوێدا هاته جوابـو پێ‌کوتم
قەت مەلێ مێرد بێژه نوکەر باربەرێ پەیدابکه

(میراتی زاڵم)

دەڵێن زاڵمی کوتابی هات بەساڵی
میرات گربو کورێکی هەر لەماڵی
لەمەرگی بابی هێندە شادمان بوو
لەخۆشیدا نزیک بوو بگرێ باڵی
دوسێ باخی بەمیوەو چەندێ مەزرا
سێ‌چوار خانووی بەزرچەند فەرشوقاڵی
مەڕو و ماڵات ودەغڵ و زێڕو زیوی
هەبوو هەرچی بخوازی تۆ لەماڵی
(وتی پیاوێکی خۆش مرخ وقسەی خوش
دەزانی گەرچلونە پیاوی حاڵی)
(لەئەم مەرحومە کور میراتی خۆی برد
بەجورێک ئەو لەبابی هاتە پاڵی
(دەسارە فتاری میراتی لەئەوگرت
درۆ . سودخۆری . زوڵم و مێشکی خاڵی
(دڵی ڕەش عادەتی کۆن بیری تاریک
خدەو خوی پوڵ پەرستی بومەتاڵی)
(بەڵێ میراتی باوکی برد کوڕێ ڕەش
بزانین چون دەبی باس و هەواڵی)

(زمان)

زمان چی ئەتو گوشتە لەتیکی
سەرم سوڕ ماوە عەجیب شتیکی
خەزینەی و تەی چاکو خراپی
پیت وەدەر دەخەی ماشینی چاپی
وتەی شیرین‌و تال وەدەردەخەی
دڵ یا شاد دەکەی یاپەرۆش دەکەی
لەتوڕا پلەبەرزو نزم ئەبێ
بێگانە بەتۆ دۆست و خزم ئەبێ
بەدژ من دەکەی باوک و کوڕ ئەتۆ
چت پی ناکرێ سەربە قوڕ ئەتۆ
کلیلی دەرکی دۆزەخی و بەحەشت
خوێنی هەزاران ڕژانتە ناوتەشت
پیشینیانمان لەپەندا دەڵێن
لەدەس زمانی خراپ زوو هەڵێن
(زمانە سوورە، کە ناداهەدا
هەتا سەری ڕەش وەبەربانەدا)
(زمان کە بێلێ سەربەرە حەتە
سەربە بڕین‌دە دا ئەم گوشتەلەتە،

(حەڵاڵ زادە)

ساڵی سێهەمی لەسەفەر پیاوێ
لەدوری ماڵــی نەحەجمی تــاوێ

منالیٚ نەبــو وەجاغی کوێــر بــو
کیٚلٚ گەی زاو زووی کرالٚ و بوێربو

گــەراوە مالــی منداڵانــی دی
هاتو چوٚیانی ناو دالانــی دی

سەری سورٚمابوو نزیک بوشیٚتبیٚ
بلیٚ ئەم سیانە منالی من بــی

کوتی بەژنەکەی چوٚن منالٚت هەن؟
من لێرە نە بووم کچێ نەدەی پەن

خێرانی کوتی ئەوی گەورەمــان
شەوی سەفەرت لیٚمٚهاتە جمــان

دیسان ئەویدی دوهەم منالــم
ئەویش چوزانم ئەی پیری زالــم

شەویکی هاتیە خەونــم کابــرا
گورجی گو راندت کاریٚ بوکــرا

لەبەر خاتری ئەو دوو منالــە
لەسیٚهەم گەرێ روٚناکی مالــە

(سکالای هەژار)

هەرپە ژارەم خوارد هەتاکو زوٚرلەخوٚم بیزاربیم
برسێتی باهەربوەستی بوٚچی هینٚدبیٚ کاربیم

گەرچی پارەت بیٚهەیە بەرگ و لیباسوجلکی زوٚر
هەردەبیٚ منبیٚ کەوا بیٚکوتو بیٚشەلوار ببم

من ئەگەر تەنیا ببوایەم شتگرانی هیچنەبوو
نەک وەها تووشی خێزانی زوٚروبیٚ ئەژمار ببم

تووشی منداڵێ چنوٚکو چلٚمــن و ورگن ببــم
تووشی بی‌ئینسافو خەڵکی ملهورو لاساربیم

وەک هێلانەی زەردە واڵە ماڵیمن هەرهاژەیە
ئەی خودا منداڵیچی بوٚ تووشی مشکومار ببم

بوٚچی تووشی قەرزو قوڵە ودەس برێنی نارەوا
بوٚدزیو بەرتیل و حیلە هەردەبیٚ ناچار ببم

کوردیکا @kurdica

ڕۆژی خەڵکی کردە هەمبار مامەحاجی گوێ بڕم
وەختەلەم داخە بەجارێ شێت وگێژو هارببم
پیاوی چاکە هێندە قەرزی ختەئەستۆم پارەکە
هەروەکو بارگینی باری هەردەبێ هەوسار ببم
سەدهەزار خوزگە بەدووپشکو ڕۆتەیلو مشکومار
دەردی منداڵ هێندە زورە هەربۆخوم زاماربم
ئێشی گیانم هێندنیە وەک ئێشی پرژانی دڵم
دەردی خزمو دوستی دو ڕوو نایەڵی ڕزگاربیم
من کە بڕوام هەرخودایە هەرئەوە پیلمگرێ
مامە سۆفی پێم دەڵــی تاویستی بــەردو داربم

(حوقووقی بەشەر)

لەوسەردەمەی لەزەویدا نراحوقووقی بەشەر
گە یشتە ئەوپەڕی عاسمانێ زاقو زووقی بەشەر
لەداخی دەنگی دەهوڵی عەداڵەتی بێناو
بەجارێ هاتە دەرێ هەرچی بوو فجوو قیبەشەر
پێشێل کراهەچی مافی زە عیفــی دنیــا بوو
سەربی کلاوە . ڕۆوتەبــەبــێتوتنەچبــوقی بەشەر
گورگن وەکــووە بــونو دەکەن شوانی بوگەلان
دەبڕن بەهێزی کەلێی ستەمیانەوە عورووقی بەشەر
داشدارێ خوێ چەپوکی ستەم سەرزە عیفبدا
سالح ئەمانەبن وەرە سەیری فسووقی بەشەر
پاریزە ڕێ کەڕیگە ببەستێ لەمافی خەڵک
بەم ڕیگە بەستنە هێشتا دەڵێ ترووقی بەشەر

هیمنی نـــەماوە ڕۆیی عەداڵەت لەعالەمـا
ناڵێم ئەمە حوقووقە دەڵێم پێی عوقووقی بەشەر
نەی دی زەعیفێ مافێ لەدنیا لەداری ئەمن
کوا ئەمنە ناوی بەئەم چەشنەیە شلووقی بەشەر
جێ‌ڕێش سپی گەلانو نیۆانجی لەعالەمـن
خۆیان بەداخەوە کە نەیان دی بلووقی بەشەر

(تۆبەی سوفی وسوو)
ـ لەتۆبەی پێشوو ـ

تاکوئێستە وەم دەزانی قسن و مەرقەد چاکودار
چارە نووسی من بەوانە هەرچی بێ‌دارونەدار
وەم دەزانی سەروەجاغ‌چوون‌ماچی‌کێل‌بەردلستنەوە
ڕزقو ڕۆزی زۆر دەکاتو دین و ئیمان ئیشوکار
پیێم وەبوو چل‌دانەگرتن چارە نووسی من‌دەڵێ
وەم دەزانی فال ونوشتە من دەکەن زۆر بەختیار
نەم دەزانی نوشتە نووسو فاڵگرو دۆعا فرۆش
دەس‌بڕن چاوان دەبەستن حیلە بازن نابەکار
وەم دەزانی نەختە شاڵی لەرزو یاووتەو دەبا
گەرپەڕۆیەک تۆلەدەس کەی نات گەزی دوپشکومار
وەم دەزانی فوی خەڵیفە چەشنی فوی‌عیسی مەسیح
هوێ شفایە بۆگول و ئەفیلجو کوێروشێتوهـار
وەم دەزانی ورکەنانی‌ماڵی شێخ پیت زۆردەکا
بیخەمە ناوکەندو ئاردم زامنە یەک بۆهەزار
وەم دەزانی ئەوپرێسکەی کاتی‌ماچی دەستی‌شێخ
نامە ناومشتی گوناحم نامینێ وەک بەفری‌پار

وەم دەزانی‌بزنە ئەستێریکی پایزبۆی بەرم
منلە قیامەت سواری سەرشاخی دەبم‌ناکەومەنار
خۆ بەلام ریگەی چەوت بووهەرچی کردم وانەبو
ڕیگری ڕیگەی بەحەشت‌بو ی بەری ڕێ‌چەوتولار
تێگەیشتم غەیری خوایەک وابەهێزەومیهرەبان
هەرئەوە تەنیا خودایەک هەرهەیە وهەر پایەدار
هەر ئەوە ڕۆژێ دەرە بەخشندیە هەرچی هەیە
بونو مانم هەربەوە خاوەن ئیرادە و ئیختیار
بەختیاریو چارەنووسو ڕۆژی ئیمە هەربەوە
یارمەتی هەرلەو دەخوازین ڕەحمەتی زوربی‌ژمار
غەیری ئەوکەس‌ناپە رستین چونکە نامێنی‌شتی
غەیری زاتی ئەولە عالەم هەرخودایە بەرقەرار

(گوڤاری جوانی)

شیعری ــ ئاشقیم

دەقی گوڤاری جوانی ناوی تۆیە
وەشەو سەردێرێ باسی‌چاوی تۆیە
هەوەڵ پیتی ئەلف بی‌ی‌من ئەوین‌بو
لەنوختەم زانی خاڵ دانراوی تویە
قوتابی مەدەرسەی عیشق و ئەوینم
موتالاّم زولف و پرچی خاوی تۆیە
بەروژدا دەرسی‌من شەرحی بڕوتە
بەشەودا دەوری من هەرناوی تۆیە
لەلام ڕۆێ بیروهوش ئالوزە فیکرم
لەچەشنی زولفی تێک ئالاّوی تویە
گلۆپی کارەبای کولمەت بەگرشەی
گلێنەم وڕدەکا ڕاماوی تویە

تەنافی زو لفەکەت بابیتە ئەستۆم
سەرم وەک گۆیە ژیرێ هەنگاوی تۆیە

پەندی پێشینان

(الف)

(ئەگەر تۆنەبی هاو کار و یارم) خودا گەورەیە دە سازێ کارم

(ئەم دەس بەو دەسە نە بێ‌نیازی) برا آتاچی برا نە خوازی

(ئەسپی چاک آلیک زیاد دەکالەخوێ) کە ری بار نە بە ردەبڕێ کا و جوی

(ئەوی لە مشک بێ‌هە مانە دە بڕێ) ڕە گەز هەرچی بێ‌ئە و شوینە دەبڕێ

(ئەسپی پیشکەشی مەڕوانە زاری) هێلکێ وەرگرە بە نیۆی دیاری

(ئەستوێ کەڵکوانیبە تیغەڵ دەبڕێ) وشتر بە قە پاڵ پەمۆبۆ دەدڕێ

(آش لەمیزتن بێ‌آخری دەمیزی) بیانو گر ڕۆژی هەرهەڵ دەتیزی

(آو دەڕوا بە لام خیز جێ دەمێنێ) میوان ڕۆیینی هەرپێ دەمێنێ

(آوالی قزە دە تکا لە سمێڵ) آوێ قوراو بێ چۆمێ دەکالیڵ

(آوێ بە جوگی روی بی هەردە روا) شوێنێک کشابێ دەمێنێ هەروا

(ئەگەر گوڵ نابی دەدڕکیش مە بە) کە نوشت نابێ دە نیشیش مە بە

ب

(بۆ دەسە وستان گەرمینچ کوێستان) بۆقەلە ندەران هاوین چ زستان

(بە کەر ناویرێ بە کورتان فێرە) لای زاڵم ڕێوی لای مە زلووم شیــرە

(بە رد لە جێگەی خوێ قورسە وگرانە) کوا ڕێزی ماڵێت وەک هەندە رانە

(بە هەڵوا هەڵوا دەم شیرن نا بێ) بە خەیاڵ پلا و خوان ڕەنگین نا بی

(بێ کراس لە خەویا گەزە جا و دەبڕێ) و شتر لەخە و یا بەپە مۆ دە دڕێ

(بەکە و چکە آوی مەکە وە مە لی) هەر **بە فیتوویەک هەڵ** مەخولێ چەلێ

(بە قەدەر بە ڕەت پێ ڕا بکێشە) هەتا بە **دووربی** لە قڕە و کێشە

(بە ڕە هەر لەلای تە نکیە وەدەدڕێ) دزیش دیواری کەم قەوەت دەبڕێ

(بە لاباران قەت ناچیە هە واران) بە کیسەی خاڵی ناگەیتە شاران

(بێچــوە گــەدا مە خە رە تە ما) کەر بو کە مایەک دەچێتە سەما

پ

(پشت دانە وە ێنم بارکە رم زورە) بار آشم هەبێ هەر دەبێ نۆ رە

(پێت دەڵێم مامە چۆلە کە بگری) بەشە ماڵ نەبی کوڕ بۆباب ناگری

(پشیلەی بێ بەش دووگی پێ سوێرە) گورگی بەش خوراو ئەویش بە وگوێرە

(پەشیمان شاخی بوایە سەد گەزدە بو) لەوە کە متر با زوڕ ناحەز دە بوو

(پیاوی آقڵ **بێتەمەنی** کە مە) خۆ گوڵیش وایە هەر یەک سە ردەمە

(پێ لە بە ڕەی خوت زیاد ڕامە کیشە) هەتا بە دووربێ لە قڕە و کێشە

(پاروو بە قەدەر دمی خۆت بگرە) بە گوێرەی پارەت هەڵ گرە دەسرە

(پەپوو لەی لێبووە بە زرە گــە وی) جوڕباو چێشتانی لێ بۆتە شەوی

(پە ڕۆ یەک لە خۆت دەسا دادڕە) بزانی ستەم چە ند جەرگ برە

کوردیکا @kurdica

ت

(تفی بە رەو ژوو دیێتە وە بۆ خۆت)
(تێ کوشینی نەما باوێشکی زۆرە)
(تۆ پینی کەرێ شادیانەی سەگە)
(تاس بشکێ بەلام نەوە کوو بزرێ)
(تەشی رێسی باش یە کلکی کەرێ)
(تێ گەیشتنی زۆر خوشترە لەپلاو)
(تیر لە کەوان دەرچی ناگە رێتەوە)

ئە وەی کە دەیکەی دێتەوە ئە ستۆت
بە تە مای جیران دەستت مە شۆرە
نێریش جیژ نێتی لەکاتی تە گە
مە رگ خوشترە نەک ناموس بدرێ
تەشی دە رێسێ نالێ ناکرێ
تێ نە گەیشتن بە لایە بۆ پیاو
ناموسی دۆ راو ناسرێتە وە

ج

(جێ رم بکە وە جابی چە قێنە)
(جەرگ کە نە بوو سیپە لاک چیە)
(جۆ بە دیوار دا هەڵ دەگەرێنێ)
(جولا بە سەردرێ خوێ نارازیە)
(جاو بە قیمەتی ئەتلەس نابینی)
(جوگەلە کوانێ دەریا لیل دەکا)
(جلی خوار کردوە دیسان چباسە)
(جیکلدانە کەی هەر ئەوەند دەبا)
(جوولە کەی نابووت لەدە فتەری کۆن)

بیر لە قسە کەوە جا بیدر کێنە
غیرەت پێویستە چەک شتێک نیە
کلاوی بابای عەیار دە فرێنێ
هەر کەس کاری خوێ جێ بێ وازیە
سوالەت جوانیش بی‌ناگاتە چینی
چۆن پەلە پیتکە کەل تخێل دەکا
هەر جووتەی ماوە باشی بناسە
لە وندە زیاتر تۆدە تویست چبا
لە قەرز دەگەری خۆت دەزانی چۆن

چ

(چاو ئەگەر لووتیان لە بەین نە بایە) یە کتربان دەخوارد ئەم دووبرایە
(چێشتی دووکابان سوێرە یابی تام) فرەکەی خودا ئیشی نا تەمام
(چوارپێ کەی سەگەو کورسی ناوماڵە) مشک و پشیلە دەرچن لە و ماڵە
(چیە چپ یا خوا نە کە وێتە ماڵ) خوێ چبوو چبووش ژیان دەکا تاڵ
(چـۆمی بە درویە سەرچاوەی نزیک) پردی فرۆفێل وەک موە باریک
(چۆن لێم برۆانی من وات دەبینم) آوینەین بۆیەک گیانی شیرینم
(چۆ ماغ دەزانێ قوناغ لە کۆیە) بە زۆر ئیش دەکرێ دەزانی بۆیە
(چە قەڵ مە شهورەء ئاموزای سە گە) دەرکەوت بۆمان کە ئە ویش بەگە
(چەنە زۆرلێ دەر شە ویلکەی دەشکێ) آوی تاماوی وێژ راوی دە تکی

(ح)

(حەیا قەتریکـە کە تـکا تـکا) نامووس شووشیکە کە شکا شکا
(حەلوا بەلاقێ هەرگیز ناکرێ) چەپلەش بەدەستێ کوا لێنادرێ
(حیز بەخاڵێ خوێ فیرە وادەلێن) لەحیز وقزە دەبێ لێ هەلێن
(حە مام بەتران کوا گەرم دەبێ) آسن هەربە فوو بونەرم دەبێ
(حەرام ئەوەیە وەدەس نەکەوی) دەساحەلال خورپیاوی خوێ دەوێ
(حارز و بزر دێتە بەردەستی) شت کە مفتەبوو لێ را نەوەستی
(حەوت مێردی هێشتالە ناوچاودایە) دایکی پێ دەوت ئەی چاوی دایە

(خ)

(خوا کێو دەبینێ بەفری دەخاتێ) بەگوێرەی هەڵ گرپلەی دەداتێ
(خوا بۆ دەعبای کوێر هیلانە دەکا) ڕۆزی گیان لەبەرشەل و کوێر دەدا
(خەبەری زۆر دوور دەلێن درۆیە) تاقی کراوە کە وایە بۆیـە

(خەتی خوار لەژێر سەرگاپیر دایە) جەحێل بێفێڵە هە رپیرە وایە
(خەنجێری دەبان دەکشی لە کالان) شێری ڕق هەستاو ناوەستێ لەلان
(خەسوو لەگەڵ تومە بووکێ گوێت لێبێ) مە بەستی تۆیە آمانجی کێبێ
(خۆ خەوی نایەت بیانووشی کێچە) پشتێنی نیە گرووی بۆپێچە
(خەلە فرۆش هەواڵ دەپرسێ لەمەن) وەک دارتاش لەدار مامجۆلالەبەن

د

(دار بەهۆرەی خۆی نەبێ ناقەڵشێ) هەرلە خۆیەتی کرمی هەرلەشێ
(دەمت پڕخوین‌بی لای کەس ڕۆێ مەکە) هەرگیز بێگانە تۆ وەخوی مەکە
(دەراوت روون‌بێ ئەوە ڕوو سووری) قەڵات قایمە لەپشت ئەستووری
(دەستی ماندووە لەسەر زگی تێر) هەوڵ وشە کەت بوون مایەی خێر و بێر
(دەستێ بەتەنێ تەقەی لێنایە) شێو نابڕدرێ بەتاقە گایە
(داری پیر جارێ بازلێ دە نیشێ) پیروزی چەلیک بۆت دیتە پێشێ
(دز بەهیچ مالێ یا خوا فێرنەبی) گوێلکیش لەپە مو یا خواتێرنەبی
(دایک ببینە و کچی بخوازە) ڕیگەت بۆ دەکشی لەم پردە بازە

ر

(ڕوژی تەنکانە مەحەکی دۆستە) دە ردەکەوی بۆت کاکڵە یا پۆستە
(ڕەخش بۆ ڕۆستەم گاڕان بۆدووشەم) چەک بۆهەڵمەتە ملوێنکە بۆشەم
(ڕامەسێ هەتا دۆخینت نەپسی) توانایت نیە ڕقت هەڵ نەسێ
(ڕۆژێکی بزی بەکەڵە شێری) نەوەک هەزار روژ تۆ بە مامری
(ڕێش کەهات تووش بووشانە هەڵگرە) شەڕ دەرکی گرتی دەس بۆچەک بەرە
(ڕۆی خۆیەتی دەیدا لە سەرخۆی) هیچ وەپاش نادا دەسالە بەرخوی
(ڕووت لەخەویدا گە زە جاودەبڕێ) وەک و شترلەخەو بە پە مۆبدرێ
(ڕیسکەی دیسان بوتەوە خوری) تەقەل هەڵ وەشا ئەوی وادوری

ز

(زمان بەهێڵێ سەر بەڕە حەتە) سەر ببەڕێن دەدا ئەم گۆشتە لەتە
(زەمان هەمیشە بۆتۆ ناگەڕێ) بۆخوت نازانی چۆن وەر دەگەڕێ
(زەوی هەرتووێک کێ لێ بچێنێ) لەکاتی خویدا هەرئەوە دێنێ
(زاڵم زەواڵی آخری بۆدەبێ) ڕۆژێک هەم لەنان هەم‌لەدودەبێ
(زۆر کوتن دەسا هەر قورئان خۆشە) زۆر وێژ چ وتەی چ مێشکی بۆشە
(زگ کەس نەی دیوە تێشوو هەڵگرێ) وەک تەندوور دەبێ دایم تێ‌خرێ

ژ

(ژن دەڵێن وەکوو هەسانە بۆمێرد) ئەمیان هەسانە ئەویدیان کێرد
(ژن ژانی هەیەو ژیانیش هەیە) لەکوی دەرد هەیە دەرمانیش هەیە
(ژن لەبێ کەسی دەڵێن هاردەبێ) وەک لەبێ کەسی پیا و هەژاردەبێ
(**ژیشکیش منالی خۆی** زۆرپێ جوانە) دەڵێ خۆزگای من بەآواڵ دوانە
(**ژەگی کەرێیان بۆ دە**رخوارد داوە) جائەگەر وابی دەسا تەواوە

س

(سەری بێ‌ڕۆزی لەژێر خاک دایە) **تاسەربمێنێ** ڕۆزێت لەلایە
(سەگ بەزۆری کلک ئیسک دەشکێنێ) **کوێخابە** ئاغا زۆرت بۆدێنێ
(سەگی تێژ بۆچی پتڕاو ناکات) گورچووی پڕ هەرگیز لەکەس قاوناکات
(سم سمی‌کەرێ چنگ چنگ مەیاسی) سەرم لەم کارە تاجب دەماسێ
(سەرێکی هەیەو هەزاران سەودا) دەر زیەکی هەیە وهەزاران هەودا
(سەرێ نە چیتە ناوجەرگەی کۆمەڵ) بوبڕین چاکە وەک داری گەندەڵ
(سەگی کونە ماسی پاسی جرت‌آوا) ئەتوش وەکوو من بیستووتە آوا
(سەگ زمهەڕ ناکات دەگاتە بەهار) کێ مرد لەبرسان هەتا شێت‌وهار
(سەگ و مزگەویتان نەکوتوە وایە) چون ڕێک ناکەون ئەم دووە وایە

(ش)

(شەڕ بەچەک دەکرێ مامڵە بەپارە) قسەی لەمێژە نەئە مرۆو پارە
(شەل نیە بەڵام هەرپای شکاوە) زۆر بەناموسە و حەیای تکاوە
(شیتە بۆشێتی دەڵێ بۆم دەلوێ) بۆهەرکەس بلوێ ئیترلێی مەدوێ
(شەڕ لەبەتاڵی گەلێ باشترە) لەلای من وایە زۆر لەولاش ترە
(شەرعی مار چیە دەڵێن بەدارە) مە حکەمەی گورگیش هەربە پلارە
(شێر لەلان دەرچێ چ نێربێ چ مێ) تەوفیری نیە ئەم بێ یا ئەوبێ
(شەیتان پەلەی کرد تا چاوی کوێرکرد) تالووکەی آشپە زچێشتەکەی سوێرکرد
(شەق لە بارانی پەڵە زۆرتر بوو) شەقڵی نەشکابوو پاشی مۆرتر بوو

(ف)

(فەقیری خۆشە قوڕتی ناخۆشە) ئەم خەتە بەرە و هوڕتی ناخۆشە
(فیکەی خوێەتی دەی ناسیتەوە) دەزانێ بەچی دەتا سیتەوە
(فەقیردە یەڵێ لەآش بیتەوە) دارا وانکات آواش بێتەوە
(فوتەی حەمامە بەبەرخە لکەوە) ئەوانەت نەوی بەسەد کەڵکەوە
(فیلی شای دیوە دەماغی بەرزە) دەخوڕن بەخویان بڕێک لەم عەرزە
(فیزی ناهێنێ باوکی بدوێنێ) بە پەلە پیتکە خوێ دەتەکێنێ
(فیکەی سمێلێ دی لەدوورەوە) پیروزی دیارە لە و سنوورە وە

(ق)

(قەل بەقەلی کوت بۆ وا ڕوو ڕەشی) وە لامی داوە تۆخوت بێ بەشی
(قسە هەرهێندەیکە کەوتە زارێک) دە ڕواتی لەپڕ کەوتوتە شارێک
(قەرز کون دەبێ بەلام نافەوتی) هەق لەناو ناچێ بەهیچ هەڵ کەوتێ
(قەزای دیزەیە لە گوزە کەوت) نەقیزەی دێزە لەبوزە کەوت

تایبەت ترین بنکەی کتێبی کوردی
کوردیکا
@kurdica

(قسه هەزارە دوانــی بــە کارە) گــوڵیش یــەکیکەە باقــی بــژارە
(قه په گوڵ ئەگەر زۆری بۆبێنــی) بەقــەد تاژیەکی تۆ دەرەتێنــی
(قــەدری مــانگ نیە تا نە گاتە شەو) خۆر لەزستانان هەیەتــی بــەرەو

(ک)

(کوێرهەتا ماوە بەتەمای چــاوە) ژیانیان لەسەرهیوا دانــاوە
(کەنگرو ماست خۆشە بەڵام وادەی‌خوی) هــەرشت لەجێگە وپلەو ڕادەی خوی
(کــەرێکم داوە ئــەمن بــەکەری) دەک سندان یاخوا لەبناگوێ دەرێ
(کــەربچێتــە بەغدا نابێتــە ئێستــر) دوور تریش بــڕوا پایەک بــەولاتر
(کــەر بەجــو بدرێ دەڵێن شەهیدە) بەڵام من ئیــزم وەجــو تۆپیــدە
(کــراسێ بــدرێ ئەتوبــە پاکــی) سەد کــراس بدرێ بەپیسی چاکی
(کەواکــە وایە کەوا نــان بخــۆ) ڕووتە لەهیچ کوی کەس‌نەیگرتەخۆ
(کــەدار هەڵێنــی سەگی دز دیــارە) تاوان بار سڵە قــوت وو شیــارە
(کەوشی سێرەی دی زەگی قــوڕەیٚدیٚ) گیرفان بۆپارە دەگری و زورەی‌دی

(گ)

(گوێلکی خۆ ماڵی قەت بە گانابێ) خوڵە لاسووکن نابــێ آوابــی
(گورگ کەپیربوو مەخسەرەی سەگە) نێری پیرگیسک دەی خاتە تەگە
(گامیش باڵی با یۆنجەی نەدەهیشت) پشیلە ئاشپەز کەس نەی‌دەدی‌چشیت
(گیسک لەدایکی خۆی دەمرقینێ) دەڵێم بیژووە گەر بیتــە قینــێ
(گیا لەسەر بنجی خۆیەتی دەروێ) هەوێن هەرچی بێ‌ئەوەی لێ‌دەگوێ
(گلوڵەی هەرکەس کەو توتە لیــژی) کەس پەیدا نابێ کە چاکی بێژی
(گوزە چی‌تێ کەی ئەوەی لێ‌دەتکێ) سروشتی وایە هەتاکــو دەشکــێ

ل

(لام وابوو دوسته نەم زانی کۆسته) بەآردم کرێ دەرکەوت سۆستە
(لە نالیش دەدا ئەولە بزما ریش) لەم **باریش** دەدا ئەو لەئەم باریش
(لەدوای مردوان ڕەحمەت بوو چاکە) بێ **دەسالا تەو** چون لەژێر خاکە
(لەهە موو هەورێ باران نابارێ) ماسی **ناگری** لەهەر ڕووبارێ
(لەوە بترسێ کە دەڵێ ناخۆم) یالەو میوانەی کەدەڵێ دەڕوم
(لەکو گای گەورە خۆڵ وەسەربکە) ڕۆو لەو ماڵەکە کەگەورە دەرکە
(لەزستان شەوی لەپیران **تەوی**) لەسواران هەوی لەشوانان خەوی

م

(مریشک لاسای قەلی کردەوە) پچرا بەجارێک مەرگی بەردەوە
(مەرگ شادیە لەگەڵ آوالان) بەتەنی مەبە دیت کە تێت‌هالان
(مەڕوانە ئەتۆ لەسەرو سەکوتی) دەلێم بڕوانە لەبەرو مێکوتی
(ماڵی قەلب سەربە ساحیبێتی) کیژی ناحەزیش بووکی بابێتی
(مار بەزمانی خۆش دێتەدەر لەکون) لە زمانی خۆش ماریش نابێ ون
(مشک نەدەچوو لەناو کونەوە) گەسکی لەکلکی دەبەست لەبنەوە
(مەکوی لەجولا دەڵێن دزیوە) وابێ شەیتانی لەحاند بەزیوە
(ماسی لەناوگوم دەبەخشێ کاکم) خوی پێ‌ڕا دەنێ کە من واچاکم

ن

(نانت جوێن بێ و خولکت گەنمین‌بێ) ژێرە خەر سپاڵ وتەت شیرین‌بێ
(نازانم دەڵێن ڕەحتی گیانە) ئەو وتە خۆشە چەندە هاسانە
(نا مۆ پەرستی دڵ شکستیە) نەهاتی خێزان خو نە ویستیە

(نەوس کە بیگری هەروا مشتێکە) کە بەری بدەی پڕ بە دەشتییە

(نەزان خۆ قسەی هەرلە گەڵ نایە) هەرچی پێ دەڵێ هەردەڵێ بایە

(نوێژ کەری نوورین کارکەری شیرین) دەس مایەی جوانی و سەردەمی پیرین

(نە مالی هەیە کە ڕەحمان بی بـا) نەدینی هەیە کە شەتیان بی بـا

(نەزان سەری زێڕ ژێری مەفرەقە) تاوی هەڵ دەخولی دەڵێ مەزرەقە

(نیربێ یان مێ بێ من بۆدوم دەوی) من پێرو مەڕوم هەر بۆدوم دەوێ

و

(وشتر کە هاتوو کورتیش بێتەوە) بەقەد کەرێکی دەمێنیتەوە

(وەرە ئەم کەرە لەوقوڕە دەربینە) هەرنا حاڵیت دی ناوی کەربێنە

(وشترلە خەودا **لەناو** پەمۆیە) پشیلەش خەونی هەرملۆ ومویە

(وەم زانی دوستە نەم زانی کۆستە) بەآردم کرێی دەرکەوت سۆستە

(وشتر دڕابوو بەڵمیان تێ آخنی) کەواهەڵوەشێ کوا نێوآخنی

(وەک نیسک وایە بێ بەرووپشتە) هەروەک دووپشکە گوێچکەی لەمشتە

(ولاغ بە وەڵام قەت بارناکری) هەربە قسەی ڕووت هیچ کار ناکرێ

هـ

(هەرچی لەمشکبێ هەمانە دەدڕێ) هەرشتێ ڕێو شوێنی ڕەگەزی دەبڕێ

(هەر تەندراوێک جاوی پێ ناڵێن) هەر هەو دایەکیش داوی پێ ناڵێن

(هەق بە هەق داری هەردە گاتەوە) زاڵم تۆڵەی خۆی هەر دەداتەوە

(هەنگ بناسە تۆ لەمایەو ماکی) کچیش بناسە لەشوێنی داکی

(هەتاکوو بزن نە کاهێلە هێل) نێڕی کوا دەکا بۆ ئەو بێلەبێل

(هەرکەسێ کەر بوو ئەتوش کورتان بە) ژێرە قەت مەبە دەسا سوڵتان بە

(هەرزن لەمشتی بکەی نارژێ) کیچ بەگای فرۆشت لەقلیان مژێ

(هەشت بێ لەمشت بێ نەک نوبێ ونەبێ) نوبی ونەغدبی نەک قەرزو دەبێ

(هیچ کەس بەدوێ خوێ قەت ناڵێ ترشە) یا بڵێ نانی من فە تیرو برشە

وکاهیات افخمی

روزی ز تهی کوزه یکی موش بپا خواست
دادنـد ورا روغـن بد بـوی نباتـی

واده رپەڕی خوێخستەوەنیوقابلەمەیەک ماست
گفتا زکه نالیم که از ماست که برماست

* * *

رفتم پی خوراکی بـه رستورانـی
گارسونـی نهـاد پیشم خوراک

دیم ناخورێ خۆراکی مەگە ر بۆرانی
میشهات لەپڕا هەروە کوزا خۆرانی

* * *

آن شنیدستـیگدائی بـود کور
پیٚدەوت چاوی نزول خۆری چەپەڵ

سەر شەقامێ گرتی ئەستۆی نالەسوور
یا قناعت پر کنـد یا خاک گـور

* * *

کابرایەک دەبێ تەمەن بەرەو ژوور
دەڵێن تۆبەکە دەڵێ دەترسیم

چاکەی لەخواریو بەدی سەرە و ژوور
شەتیان دلمەندبی . دەروم هەرەوژوور

* * *

کوردیکا @kurdica

کابرایەک دەمرد نزیک نیوە ڕۆ
لەکونی ژوورووی **تاوەکو** نەمرێ
کوڕ بۆ بەرگری تێآخنی پەڕۆ
خوارووێ لەبیر چوو وتی بابەڕۆ

* * *

آغا قاوی کرد لەناو وەتاغا
دەڵێن تۆ پیوە کەرە بۆزەکەت
لەڕە عیە تیکی لەپاڵ قەڵاغا
وتی تەمەنی خۆی دابە آغا

* * *

آغا نوکە ری لەجبیو بانی دی
وتی بەآغا حەسیبی خۆت کە
وەهای فڕیدا میچو بانی دی
نۆکەر کە مێ نوست تیهە لدانیدی

* * *

ئاغایە دەی دا بە نۆکەریکی
گارانیان ڕفاند **نۆکەر مانی** گرت
تەغارێ هەر زن لەباتی زەکات
وتی تائیرە هەر زن بڕ دەکات

* * *

تووشی پیاوێ بووم ناساغ بووکەمێ
وتم گۆشت فرووج باشە بونە خوش
وتی چباشە بیخوم چەندژە مێ
وتی لەقیامەت مەگەر بیگە مێ

* * *

مونە ججمی بوو ئەسیرە ناسی
زەلامیێ بەلام سەرژنی پەرێ
دەی کرد لەعاسمان هەر روژێ باسێ
وتیان لەزەوی بۆ کەس ناناسێ

* * *

هات لەچوم بدا پیاوێ بوو ئیشی
بە هاوریکەی وت بلێ بخنکیم
آوی چوم زوڕ بوو **قووڵبوو بنیشی**
وتی کە خنکای تف **کە** لەریشی

رباعیات

قافیه دوم

فکاهیات

گیـژە بێفامە دەڵێن خۆوەلییە
کە چە لەو تووکی نیەو زولفەلیە
کەس نەمازێرێ نەخات رۆستە می‌نیو
الف وبی بێخە بەرە و شاقەلیە

* * *

مینی ژوپی لەبەرە و عیسمەتی نیو
پەری‌یە نیوی بەلام یەک دەلە دیو
بەرگی نیری لەبەرە و دەفری میو
پیاوە ماتیکی چلون دەتکێ لەلیو

* * *

بەرماڵی لەسەر آووهە وادا دەگەرێ
بەفویەک کیوی لەیەک هەڵ دەدرێ
بو ئەوەی خاوەنی پارە وپلەبێ
وە کو دز باخەڵی خەڵکی دەگەرێ

* * *

دوستی ئەم چەرخە هەروە کو گورگن
یەکێ پشت هەڵ بکا گورج دەیخون
چەرخی تەسخیری کە کەشانە دەسا
بویە خوزگە بە سەر دەمیی زور کون

* * *

خوزگە بەو چەرخە شە وچەلەی میوان
گویز و میوژ بو یان بریشکەو تو
کەس ددانی نەماڵە بەر شیرنی
تە مەنیش کەم بوە براوەک تو

* * *

خوزگە بەو چەرخە باو بوقاورمە
سەروپێ‌و کە شکەکیش لەگورا بوو
قەلەو وساغ و شادمان بوخەڵک
وە کوئیستا کە چیشت نە گورا بوو

* * *

خوزگە بەوسەردە مەی ندبوو چابی
هەر کە سێکت دەدی ددان ساغ بوو
ئیسە وەدکاو جغارەو و ترياک
کە ددان نایەلێ زگیش داغ بـوو

فکاهی
خەلیفە زارەها

بە هاو کاری قاآنی لە سەرکێشی (نسیم خلد میوزد مگر ز جویبارها)

سمومی ریخ میوزد لە کوچە ها دیوارها
چبوی گند می‌دهد فضای خلیفە زارها

فراز راه خانقـاه ز صوفیان دل سیـاه
صفی بحد یک سپاه کشیدە صف قطارها

ز ریش رشتە رشکها بـزرگ‌ها چو مشک‌ها
گزندە وەک دوپشک‌ها نەدە نەصد هزارها

بە آرزوی فروج‌ها لە خانقاه خروجها
بۆعاسمان عروج‌ها چوجیتها طیـارهـا

دە ئاخنن لە ورگەها چورگەها بزرگ‌ها
بەرخولەها چو گرگ‌هاچە شام‌ها نهارها

بە امری شیخ آستان خلیفەهای باستان
چو روبەهان داستان بلا و لەهەرکەنارەها

خلیفەهای نـاخلف الاغ‌های پر علف
نمودە دین ما تلف لەبەر در او و پارەها

(تریاکستان)

به هاوکاری حافز ــ افخمی

اَلا یا ایهاالسّاقی اَدِرْ کَاْساً" و سنداْنها
که مەستی آدمیزادە دەخاتە کەیْف و خەندانها

اَلا یاایهّا المُعتاد آدِرْ مە نقەل و پفْ منها
وگفْ هوْقە وتف شیرە بەکەیف و نشئە سندانها

پفە پفها گفە گفها تفە تفها لفــە لفهـا
نە ماوە عومروماڵتها لەئەم دنیایە چە ندانها

بە نەشئەی شیرە هێزی وجودت ملکزی بێ ڕەگ
دەبێ چشکەی لەڕەنگی زەردڕەشی لێوان ودەندانها

بە ئیستیکانی قور ماوی بخۆچایی ڕەش ولیخن
بەبێ حاڵی بنێ زارت تەواوی قەندی قەندانها

کەنەشئەت کردو بێخود بووی لەسەرمەنقەل بڕۆمریخ
بسوڕێوە بە هوێ چەسپێک لەواشنگتون ولندانها

بەعیشقی چەسپێ سەردانێ ئەگەرسەربازی ئەمجەبهەی
لەڕێ بەستێ دەبێ چشکەی لەحەبس وقەتڵ وزیندانها

چە قە دووکەڵ لە بومە حوی وجودت و بستوآواتە
لە ئەم ڕێگە فیداکارن قەلە ندەرها و ڕەندانها

کونی هوقەوەکوو مووشەک ولاتی گیان دەرووخێنێ
هەزار پسێوڕلە چەنگی ئەوزەلیل ودیل و بەندانها

بە سەرداکە قوڕی دنیاکەبێ دەرمانە ئەم دەردە
لەگوێت ناچێ هەزارنەسحەت فڕێ دەوەعزوپەندانها

(تریاکستان) آوه ژووکراوی دیباچەی گلستان)

مه ێنەت له ترياكه وەیه من و قل كه كێشانی پیاوەتی ناهێڵێ.
وه هه تا مابێ هیچی نیه که هەزاره دای هێڵێ.
هەر نه فەسێ که قووتی ده دەن زیانی ژیانه.
وه هەر هه ناسه يەكی مه ترسی گیانه.

لەهەر كێشانێک دا دوو نه شەی تیدایه وه له هەرنه شەیەک دا جۆرتێكی له پێدایه

(هه ڵبەست)

به چاوی پڕخومارت کوا ده توانی سوپاسی شیره کەی زۆرباش به جوانی

بـۆ تۆ وا فووری هەر ئەوه چاکـه بۆسەر مه نقەڵ و لای هۆقه ڕاکـه
هەر ژەمێ نەت بوو قوڕ وه سەر داکه گۆڕت هه ڵقەنه له ژێر ئەم خاکه

بۆ چرووکی شیرەی سووخته بە هه موو چاێخانه يەک گه یشتووه.
بۆنی گەنی دو کەڵی چه په ڵی مه نقەڵ ئەم سەروئەوسەری شەقام ڕۆیشتووه.
ڕێخۆڵەی هەڵ قرچاوی مه نقەڵ په رستان سەیرە كه نادرێ.
جەر گی هاو مەرگی وافوور دۆستان بۆزووتر نابڕێ.

خمار و مریض ذلیل و علیل ضعیف نحیف خبیث خسیس

کوردیکا @kurdica

(هه لبه‌ست)

چ خه‌م بۆ مه نقه‌ڵ و وافوور که تۆیْ ئه‌م ڕۆ که پشتیوان
نوقم نابیْ له نیوْ شیره هیروین کیْشه که شیتوان

هه واڵیْک نیه له غیرته به بادراوه ثروته. لیک ده‌ڕژی له ده‌م و فلْچه.
دا شوڕاوه لووت ولچه‌ڕاوه به رازه ملْچه ملْچه.

هه‌رکاتیْ یه‌کیْ له‌مریدانی گیان فیدای مه نقه‌ڵ. بنوزیته وه وه‌ک چه قه‌ڵ به ملی باریک و له شی ره قه‌ڵ. ده‌ستی نیاز و پاڕانه وه بوباره‌گای تریاک په‌نا قل منقله هه‌ڵ بینیْ. عالیجا تریاک. شوینی لیْ ناکات ونه شه نابیْ. هه میسان. به سوز و نیازه وه نه فه‌سی لیْ بدا. نه شه‌و که‌یفی پیْ نادا.

ئه‌م چه‌له به فرمسیک وه راندن. به مه‌رگه ریوی وخو مراندن.

مه نقه‌ڵ بینیته پیشیْ وه نه **فه‌سیکی ماوه‌دار** بکیشیْ. تریاکی غیره‌ت دریـن.
به لام ده‌ردوئیش په‌ڕیْ. ده‌لیْ. **یا مَناقلتی‌قه‌د مایلت** بشیرته ولیس له غیرتی.

(تریاکستان)

(هه لبه‌ست)

ئه‌ی ده‌سا روژه ره‌ش له پی مه نقه‌ل نه‌شئه بووی شین و **ره‌ش** ده‌م ولبوت
کوا به هیژده نه‌خود ده‌بی نه‌شئه تو که چه ند **لووله‌یه** ژه‌می شبوت

به قرداشی دووکه‌ل ،ژه‌کانی فه‌رموه فه‌رشی خوله میشبن له ناو مه نقه‌ل داراخات
وه به کار به ده‌ستی مه نقه‌ل ویژراوه که پولووی گه شاوه و ماشه‌بینی و ده‌رکی داخات
ئه‌م جار هوقه له خه‌لاتی به‌رگی حه‌ریروئه تله‌س بینیته ده‌ری.
هه‌تاوه کوو له‌م کاته دا بکیشی سه‌ری.
تاوه کوو بیرو و هوشیان به بای هوقه دادن. غیره‌ت وفام و میشکیان به‌م توقه‌دادن

(هه لبەست)

مه نقەڵ و هوقه و تریاک و ڕەژی ئیش ده کەن تاکو ئەتۆ چۆرتێ بدەی
هه موو بۆ تۆیه مطیعن سەر شور شەرتی غیرەت نیەخوت نەشئەنەکەی

له ئەخبار دا هاتوه له سەرۆکی منقلیون وەرێ بەری خماریون وه مظهری چۆرت دەران وه صفوتی قه لەنده ران وه خڵتەی شیرەکێشان واته آمیرزا مەم دەلی خان منقل‌الله علیه .

(تریاکستان)

فقد نشئت له . یانی ئەی مەنقەڵیه کانی من بەراستی ده مه ویست به شیرەیی خوم چون غیرەتی نیه که وابی نەشەی پێ ده دەم .

(هه لبەست)

هونەر وادەبێ کوڕێ مەنقەڵ پەرست ئه وی بو به تریاک داتان له دەست

آشقانی بێتینی به ئەوینی مه نقەڵ و شیره بەتەخسیری بێ نەشەیی هاوار ده کەن مانشئناک حق نشئاتک یانی نەشه نه بووین ئه وەی که شیاوی نەشەی تۆبی وه دووکەڵ مژەکانی مل باریک و کەنفت که به بی‌غیرەتی ناسراون دەلین .
ما غیرتناک حق غیرتک . واته غیرەتمان نیه ئەوەی که هەقی غیرەتی تۆیه .

(هه لبەست)

گەر یەکێ باسی شیرەیی پرسێ چیی بلێم من نیشان و ناوی کەسێ
شیرەخۆر بێ ڕەگن هەموو مردوو مردووکوا دێتە دەر لەئەو نەفەسێ

تریاکیکی لچ شۆڕ سەری بە یەخەی سیپا لە کەی دا برد بوو
وەلە عالەمی چۆرت و هەپە رۆوت دا خۆی بێ واز کرد بوو
کاتێ لەو حالەتەدا سەری هەل بڕی و باوێشکیکی دا. هاونە فەسێکی وتی لەم
سەفەرەی.

(تریاکستان)

چوو بووی چت بە دیاری هیناوە بۆمان. وتی لەدلما بوو بۆخومان. کە گەیشتمە گولی خەشخاش. داوینم پڕکەم بۆ دیاری ئیوەی یولداش و قەرداش بە لام بە داخەوە هەر کە گەیشتم. بوێی شیرە وای مەست کردم. کە داونیە کەی لە دەس بردم.

(هە لبەست)

ئەی هیروینی فیربە لە تریاکیە وەعیشقێ	سووتاوە دل وجەرگی ڕەشە لیوو ددانی
ئەم تازە نەفەس لێ دەرەموعتادەیەبمری	هەر کەس نەفەسی بێ نیە ئەو آشقی گیانی

(هە لبەست)

ئەی گەورەتر لە مال وکەمال وجەمال وئەقل	ئەی خۆشەویستی عالەمی چۆرت پێت لەسەرسەرم
گەر تۆ نەبی دیارە بە آخر دەگا تەمەن	وەسفت چلۆن نەکەم نیە بی شیرە دەربەرم

(هروئین)

دژی پیاوەتی

ئەو لاوە لە مەو بەر کە وە کو لوعبەتی چین بو
ئەی داخ و هەزار داخ کە فێری هروئین بو
ئەو ڕۆومە تە ئەو کوڵمە وەکوسە ڕپەڕی گوڵ بو
ئێستاکە وەکو خامیخومێ سەرجە می شین بو
ئەو بەرخە کە ساوا بوو لە نێو کوزێ جەماوەر
بۆچ گورگی هروئینی لە سەر ڕیگەبی ژین بو
تاوانی دەبی چیبێ لەرێ دەرچوو بە جارێ
هەو ساری بە دەس ئەهریمەنی پیسی لەعین بو
پێ نابو لە مە یدانی ژیان ویستی سە عادەت
نەی زانێ کە ماریکێ وەهای ئەو لە کە مین بو
نەی زانی کە شەتیانە رە فیقن بە زُوالەت
بەم آفەتە واتووشی دە کەن پەست و بیتین بو
ئەی داخ وهە زار داخ بۆئە ولاوە کە تووش بو
شەو تاکو بە یانی کە خەراباتی نشین بو
پیمٚوت چیە دەس هەل گرە ئەی لاوی فریوخور
وای وت لە وەلام (هەرچی کە کردی هیروئین بو)

کوردیکا
@kurdica

(هه لبه‌ستی نوێ چیه)

هه‌لبه‌ستی نوێ چیه و ته یه کی هه‌رچی په‌رچیه

مووره شینه‌یه که به ده‌زووی جورا و جور هونراوه ته‌وه

له ملی دل داری خه‌یالاتی له یه‌ک یساوی له‌یه‌ک بلاو کراوه‌ته وه

به‌وته‌ی قولمبه وویژه‌ی سولمبه . به‌شه‌ڕات وحه‌شه‌ڕات که‌سه‌ر سوورماون

مێرووله‌جات و مێشووله‌جات له‌زه‌وی وحه‌وا هاواریانه که‌هه‌موویان وڕماون

له وێژه‌جات و هیژه‌جاتیان . بۆشکه‌جات و مه‌شکه‌جات لیپاو لیپه

قافیه‌جات ویاش به‌ندجات وکیش‌جات ده‌لێ باقه‌جات وساقه‌جاتی پساون وه‌ک گیپه

به مه ڵه‌غان وشه‌نه جاتی قامووس مه‌لوی بلاوی وشه‌جات کۆنابێته‌وه

کورت ودریژی نیوه هونراوه‌کان وه‌ک کلک وملی وشترو ایه که‌جورنایه‌ته‌وه

مه ڵبه‌ندی مصرعه کان به سریشیش به یه‌که وه نانووسی

واتا و مانای گوێچکه سل که‌ری نای گرێ هیچ قاموسێ

سعدی‌جات و حافظ جاتیش بەم به‌شه هونراوه جانه‌وه‌رجاته قه‌لسن

مۆسیقاجات و گۆرانی جات ناتوانن هاوری ببن و پێ هه‌لسن

گوێچکه جات له بیستنیان وه ڕه‌زو نه‌بانن

چاوو گلێنه جات له پیێدا ڕوانیان چاوله سه‌ر بانن

ذه وق و مرخ له بێ ادبیات جاتیان تۆراون

نووسه رجات و هونه رجات ده‌لین تۆ خوا آئه مانه‌ش هونراون

(ژنستان)

مه ێنەت ژن هێنانە‌ـ که ماره کردنی هۆی نه کبه‌ته . ته‌ڵاق دانی سه‌رباری زه‌ـ حمه‌ته .

هه‌رمسته کوڵه یه‌کی که له سه‌رو گوێلاکی مێردی قزه ده‌درێ ژیانی ژیانه لنگه که وش‌ها ویشتنیشی‌مه‌ترسی گیانه

که وابێ له هه‌ر ده‌س‌وشانیکدا دوو مه‌ترسی مه‌و جوده. وه له سه‌ر هه‌رمه ترسیه ک آخێ واجبه .

(هه ڵبه‌ست)

له ئه‌ندامی کزو لاوازی کێ دێ له ئه‌ستوی مست‌وناڵچه‌ی‌که‌وشی‌ژن‌بێ

(إضربوا آل نساء مستا " ثقيلا " و قليل من رجالي الغيور)

(هه ڵبه‌ست)

بۆمێرد ئه‌وه باشه که له‌کاتی هه را عوزری به خێرانی عه‌رز کا ده نا
نامێنێ جێ ساغی له به‌ر لنگه که‌وش چاره بڕاو شیوه ئه بۆئه و په نا

باسی سیخورمه و مستی ژنی زاڵ له سه‌رمێردی قزه بە هه‌موو جێ یه‌ک گه یشتوه ژانی بزماری ناڵچه که‌وشی ژنی زۆردار هه تاسه‌ر ئێسکی پراسووی مێردی حیز ڕۆیشتوه .

گیرفانی مێرد به مه‌قستی ده‌ستی ژن بڕاوه. هه‌موورۆژێک چه‌شنه به‌رگیکی بێ کڕاوه .

(هه ڵبەست)

ئەی زەعیفە تۆ دەبری گیرفانی — مێردی گێژی هەزاری کاسی خۆت
کوانێ مێردە ردەبا لە چنگی تۆ — بەم هە موو بیا نووە وەی لواوەبۆت

(ژنستان)

بە مێردی هەژار و تراوە تاگیرفانی خۆی بتە کینێ هەتا ژن هەر پارچە یەکێ ویست. بوی بێنێ.

(هه ڵبەست)

نۆکە رو کڵفەت و مێردت هە موو سەرسوڕماون
تاکو تۆ پۆشتە و پەر داخ بگەڕێ ئەیژنی باش
مێردە کەت هێند قزەیە و بەرگی بەری سیپاڵە
شەرتی انصافە بە ئەم چەشنە بکەی خات تەڕەماش

(هه ڵبەست)

گەریە کێ لێم بپرسێ تاریفت — من بڵێم چی تۆ خوا لە ئەم باسە
مێرد بڕێکیان لە حاندی ژن نۆکەر — نۆکەریش ژێرچە پوک دەسا واسە

خاتیک سەری بە نێو چارشێوی ڕەش دا بردبو لە بە حری مەکرو عیشوە دا روچوبو
کاتی رووی لادا بە نازە وە خوی بادا آفرەتیکی باش وتی پی لەم موغازە پڕلە عیشوە و نازە
چت هیناوە بە دیاری وا بە لەنجە و لاری — وتی وام خەیاڵ بو کە بگەمە **موغازەی بەزازی**

به نه غذبی یا قەرز بە حه سیبی عاسمان بی‌یان عەرز . چه ند گەز پارچەی جوان بکرم بۆدیاری
بەلام کە تی پەریم لە بە زازی و گەیشتمە حاندی خەرازی. بۆنی عەتر و میخەک و ماتیک.
دیمەنی سورا و وکریم وفاک و فیک. وه های مست کردم کە داوینی خەیالی پارچه کانی لە دەس بردم.

(ژنستان)

هه لبەست

بابیتی بلیم بە سیەتی خاتونی دل آوا ئەم شوینه وەلانی کە لە آفاتی ژیانه
میرد بوتوکەحەمبالە ،لە ژیرباری بیانوت هیند باری مە کە بانە کە وی بۆ تو زیانه

(خودایە)

خودا گەرلیم نە بووری چم نیە پێ — لەخزمەت توخە جاڵەت جینسی دووپێ

یەکێ بەقڤالە سەنگی سووکە، دەس بڕ — یەکێ عەللافەدز، کاکی دەغل کڕ

یەکێ بەززازە بکڕێ چارەگێ چیت — گومان نابەم بەدەگرێ کەسری دەرچیت

یەکێ خەبیاتە تاکۆتێ دە دووڕێ — دەبێ جل کر لەخێری وی ببووڕێ

یەکێ بەننایە دەغڵافێ لەقەستی — گەزێ دیوار تەواو نابێ لەدەستی

یەکێ دارتاشە تارو ژیکێ دەگری — بەچنگێوە وەکوو منداڵێ دەگری

کە شیدەو شاڵ و عابا من بلێم چی — لەمانەش لێم گەڕێ باهەر نەڵێم . چی؟

ئەوەی مابێ بەپاکی ڕێ گرەوبەس
دەسانابینی تۆلەم دەورەداکەس

(کوردەواری)

خودایە چەندە خوشە کوردەواری — دە روو دە شتوو چیاوو لێرە واری

چ خۆشە چیمەنی باخی تەلانی — چخۆشە دیمەنی **ڕووبارێ** بواری

چخۆشە کەو دەخوێنێ سەرتروپان — قەنەوزی سەوزە **مێرگ و شوێنەواری**

خەفەت نابینی کۆچی کرد بەرەودوا — وەکوو هیزێ نەمینێ جووقە واری

چخۆشە قاوو قیژی خێڵی کوێستان — لەکاتی هاتو چۆێ هەورازو خواری

چجوانە هاتو چۆێ بیری شل و مل — چخوشە چادرو چیغ و هەواری

چ خوشە شەنگە بێری بانە مەڕدێن — خرینگەی بازنەیە خرخاڵە گواری

چخوشە فیتە فیتی شوانە وێڵە — چخۆشە دیتە گوێ خاڵەی ڕێبواری

چخوشە کارە کارێ بەرخی ساوا — لەهاویر بێری نەی کرد باشەواری

چخۆشە تەقلە ڕمبازێن جلیتی — ئێوارانی بەپۆرێ شۆرە سواری

بەحەشتی سەرزەوینە کوردەواری
بەنرخە بەردو داری ئاسـەواری

کوردیکا @kurdica

(خرینگە خرینگ)

دەنگی زەنگێ دەهات زرینگە زرینگ
کیژە نەشمیلە چوو خرینگە خرینگ

ڕۆی بیکاتەوە بەلەنجە ولار
دەنگی خڕخاڵ دەهات شرینگە شرینگ

پاشنە میشوولە بوو پێلاوی پێی
کەو توبازنەی شکا درینگە درینگ

دیتی پیاوێ گەدایە ملئەستوور
دەی بژارد پارە کەی جرینگە جرینگ

وەکوورچێ لەکون ببـوڵێنێ
هەرخوتەو بوڵەبوو ورینگە ورینگ

وای دەکوت (پارە) ئەیگلینەی چاو
گوێ دریژ توێ هەبێ زرینگە زرینگ

کاری دنیـا هەمووی بەچنگتویە
هاچەری ئیشی زۆرگرینگە گرینگ

(حاجی بێ خیر)

هەر دراوی کەدی دەکا گەشکە
مامە حاجی سیراتی پێ کە شکە

مشتی قووچاوە فلسێ نابەخشێ
تا قرانێکی کەم نەبێ بەشکـە

مشکی کویڕ بۆهەماری ڕێنادا
کتکێ نەی کرد لەماڵی ئەو چەشکە

ورگی زل کردوە بەپووڵی نزوول
کاتی دە روا دەهاژێ وەک مەشکە

خیڕو چاکەی لەدەس بڕین زیاتر
نیـە نابیـی خیـری لـەم تەشکە

دڵی دانەچلەکا بۆ داماوێ
دڵ ڕەشی وا براڵە ڕووی ڕەشکە

وەک شەنە کۆدەکا دراوی حەرام
باقە باقە دراوی دوو ڕەشکـە

ئـەو کەنەی دابەشێ لـەڕێ خوادا
تۆش بەلاو دەردو مەرگی لێ بەشکە

(هەق و ناهەق)

من‌بووم ئەوەی دەسا کە لەیارێ **وەفام نەدی**
هیچ کاتێ لەم زەمانە بەغەیری جەفام نەدی
هەرشوێنێ چووم هەمووهەرداوود تەپکەبوولەوێ
هەرجێیە چووم لەوێ غەیری ڕیام نەدی
لەم چەند هەزارە پەنجەیە پرزوورە من کەدیم
دەسێتکی پڕمە حەببەتو موشکڵ گوشام نەدی
نوست هێندە بەختی غافڵی من تاوە کوئیتر
لەم کاروانی عومرە نیشانی سەفام نەدی
لادە لەخەڵکی ئێستە ببەستە بەهەق دڵت
تائێستە من جەزای عەمەلی ناسزام نەدی
هەق دیارە ئاشکرایە لەهەرشوێنێ گەربێ
جێیەک کەلیێبێ دادگەری من‌هەرام نەدی

(مانگ و ئادمیزادە)

ئەی مانگ بەشەرت بۆبانگ کرد بوسەرێ — ڕێ مەدە بیتە سەرێ هیچ بەشەرێ
ئادەمی زادە دەناسی کەچیە — مەیەڵە سەرکەوێ باچاوی دەرێ
مەیەڵە نەوعی بەشەربیتە سەرت — چون لەویش زوهرەو نیپتون دەگرێ
بیتو گەر ڕێگە بدەی بەم بەشەرە — لەدەمت دووکەڵی شین دیتە دەرێ
نەیەڵی بیتە سەرت پیاوکوژی دز — نیە بوتو لەوێ هیچ دادگەرێ
دیلو کوت‌کوت دەبی تۆش چەشنی‌زەوی — نەیەڵی ئەم کوریەش مفتە بەرێ
ئیشی دەعوایە شەڕە جەنگە ستەم — تەمەنی خوشی ئیتر دیتە سەرێ
نەتەوێ دەردی سەری قەرقەشوجەنگ — مەیەڵە بیتە سەرت جانەوەرێ
فەخرو بافیشی هەیە شادەبەوەی — گەر وەها دەفڕێ بوژوری قەمەرێ

دادگەری سولح وسەفا خزمەتی گەل
نرخی زۆرتر لەویە مانگ دەگرێ

(شوعەڕاها)

ئەی گوڵ بەڵێ لەم شارە بشم شوعەڕاها
شادم بەخەیاڵ هەم وەکوهێندێ ئودەباها
ئێمەش کە هەژارین ولەدەرکی بەشی جوانیت
ماچێکی بکەنەزری هەژارو فوقەڕاها
چەندڕوژێ هەلاتین و گەڕاوین لەهەموو شوێن
یەکڕەنگی ڕەفیقی نەبوماێنی ڕوفەقاها
هەرکەس کەئەمن دیمو وتی سەعدی زەمانم
ئەمماله عه مه لدا چنەزان و سوفەهاها
من داخمە بۆ وانە کە خاوەن هونەریکن.
زۆربێ هونەریش چۆتە ڕدەدیفی فوزەلاها
گەرچاوی خیرد هەلبڕێ دەروانی چباسە
شێت زورە کەوا چوونە نیوانی عوقەلاها
ئەی گوڵ وەرە گەرخۆشی ژیانت تومەبەستە
ئاقل بە مەچوە کوڕێنەزانو حومەقاها
هەرهونەرێ خاڵی لەهونەربێ نیەشاعیر
هەرکەس کەکوتی شێعری مەلێ پێ ی شوعەڕاها

(قارشمیش)

ـ چێشتی مجبور ـ

فارسی	کوردی
هرکسی **را هوسی در** سروکاری درپیش	یەکێ ئاواتی هروئینە ئەویدیکە حەشیش
هرگز اندیشه **نگردم** که طلب‌کار دغل	بێتە سەرمن بەکەڵەک دەعیە بکاتوبافیش

دل من می‌طلبد جوجه‌کبابی امروز لی‌دەنێ پورەبەسێ بڕوێشی توندبێ کشمیش
گرچه امروز شده غایدیم مثل گدا داخەکەم وەزعی من و مەشدی مەمەد قارشمیش
با همه لاس زند دختر همسایهٔ ما دڵی من بۆتە کەبابێ کەدەسوتاوە بەشیش
ولی خوشحالی من هست که مادر زن من
ئەولەماڵێ ئەمە کردوویە بەجارێ گێدمیش

(بەم زووە)

هەردیت کە شێعری ئێمە وە کووقەندەبەم زووە
پڕتام و چەندە خۆشە پڕێ خەندە بەم زووە
هەردیت وە هانە رم بوئەوەی ڕەق‌بو واسەری
یەک دەندە بۆتە خاوەنی دوو دەندە بەم زووە
گۆراوە خوڵک و عادەتی هەرچی درۆزنە
ڕوانیت کەهەر درۆزنە شەرمەندە بەم زووە
دار تاشێ وا فریوی دەتاشی لە کۆمەڵا
هەردیت کەبێ تەشوییە بەبێ ڕەندە بەم زووە
نامینێ هیچ شیتکی لەژێر پەردە ڕاکراو
دەێ ناسی چۆنە گوێ بڕە یا ڕەندە بەم زووە
چومێ بەئاوی فیل و گزەهاژە هاژیبێ
دەی بینی چۆنە. گۆمە. خورە. مەندە. بەم زووە
بافیش چیە دەبیژە وەرەکوڕێ ئیمتیحان
تادەر کەوی کە (شەندەیە یامەندە) بەم زووە

@kurdica

به ناوی خورا

رباعیات فخمی

ئەوەی بەکەڵکە بۆچێن و بۆتۆ — من هەڵم بژارد براله بۆ تۆ
سپاردە یەک بو وجدان لەئەستۆی — لەمن پێشکه شه و **بیستینشله**

* * *

لەجیهان دەرۆی تۆ لەم پێڵگەیه — هەرچی بچێنی ئالەم کێڵ گەیه
بەداسی تۆلە دروینەی دەکەی — چلە **دنیای وی وچ لەم** خێڵگەیە

* * *

تێشوی دوا روژت پێش خۆت بنێره — ئەولادت میه یا ئەگەرنێره
دوای تۆنای نێرن لەبەرکەیفی خۆ — هەتاکو ماوی بی‌نێره لێره

* * *

بەڕێوه کاروان دەنگی‌زه نگو قۆڕ — دنیا کەڕ دەکاخەریک ئیشی قۆڕ
تیشوومان نیەو تووربێن خاڵیە — ڕێ بەو دووریه و زگ بەقوڕە قوڕ

* * *

هەرچیروکێکه ژیان هیچی دی — لەتاڵی زیاتر کەسێ هیچی دی
شریتی عومرو تەمەن دوایی‌هات — دیمان چیروکه ژیان هیچی دی

* * *

دنیا وەک ژنی نەحه واوەیە — لنگی خراپەی بەحەوا وەیه
ئەو سەڵیتەیه هەرڕۆژێ مێردێ — فوتەی حەمامەو هێشتا واوەیە

* * *

شه بەقی چرای عومرت بەفوویەک
عومری دەوامی نەبێ دەسادەی
دەکو وژێتەوە هەرلە پشویەک یەک
خەریک ئەو لابە هو یەک لەمو یەک

* * *

گەردوون دەسووڕێ دەکاآل گۆڕ
بەتاجی شایی‌و نیشانی زێڕین
سەری هەزاری وەک بارامیی گۆڕ
دەبینێ ڕزی لەنێوخاکی گۆڕ

* * *

تەمەن ئەسپێکە سەرکێش و تۆسن
هەرکەس سواری بوو وەبە ڕلەقەی‌دا
بوکەس ڕام نە بوو هەتا ئەتۆ و من
بۆنێو قوولکی گۆڕ کردی سەرەوبن

* * *

لەبازاری ژین چت بردۆتەوە
لەتەنگانەداو بەسەرهاتی تاڵ
گرێت لەکاری کێ کردوتەوە
کەژووت لەباری‌کێ کردوتەوە

* * *

تەمەن تاڵیکی ناسکە بەتەنیا
بەسەد جیگەوە تۆی بەستۆتەوە
بەلام سەد تالە تەماح لەدنیا
چلۆن دیبیە دەر ئیتر لەبینا

* * *

بەئێشی خەلکی تۆ دەربەس نەبی
تاوانێ نیە لەوە گەورە تر
لەبیری مەلی نێو قەفەس نەبی
لەبیری خزمەت بەهیچ کەس نەبی

***

هەر کاری چاکە و پیشوازی دەکەن
وەک یوسف کڕین داوخوازی دەکەن

بە لام خراپە گورگی نیّو کوزە
بەدارو بە بەرد بیّ وازی دەکەن

***

بەهار کە کاتی چیمەنە و گوڵە
بەڵام خەزان دی پڕلەپیّ کولە

کاروانی عومرە و دەڕوا بەرە و پیّش
سەر قافڵە نابی ببە زەنگوڵە

***

پیّوەی مەبەستە دڵ بەدنیای دوون
دژمنی گەورەت دەزانی کە دوون

نەفس و شەیّتانە **هەرەگە** ورەیان
دەنا هەزاری دیکەشی لە دوون

***

ژیان ناحەزی و جوانی ڕا بـرا
دەورەی ئەوین و ژوانی ڕا بـرا

هەر چیرۆکیّ بو ئاکامی تاڵ بوو
چاخی شایەتی و شوانی ڕا برا

***

لغاوی شەیتان نەچیّتە زارت
میّشی نەنیشیّ لەمیّشە زارت

هەر کوّی کە ییّەوە بوّ میرات گرت
گـوڕت بوّ بگری بەحاڵی زارت

***

هەتیوّی تـووش بووی فرمیّسکی بسڕە
نوقڵی مەحەببەت کرا بوّی بکڕە

داخی بیّ باوکی هەیتـو گرانـە
کیسەی پە ژارەی بوّخودا بدرە

***

تەمەن تیّ پەری وهەرداخی ماوە
جوانی‌تیّ پەری وهەر آخی ماوە

هەڵچوڕا آوی گوّمی ژیانمان
ویشکاوی هات و هەرناخی ماوە

پێ درێژ کردن مەیدان تەنگ دەکا   ئەتۆ آمادە بۆلای جەنگ دەکا
لەنێوان بژی نەتیژبە نەکول   هەرلەنیو دا بوون توبێ دەنگ دەکا

***

بەد بەختی ئەگەر ڕووی کردە یەکێ   سەد عەیبێ دەڵێن آبرووی داتەکێ
کەخوشبەختی هات هەزار عەیبیی بی   بۆی دادە پوشن هەتا دامرکێ

***

کاری زیان بێدەستی پێمەکە   لەجێ مەترسی ماڵی لێمەکە
دەرکێ کە زانیت بۆت ناکرتێەوە   وازی لێ بینەو کونی تێ مەکە

***

پەستە تەماح کار بەدنێوی لەگوڕ   دیلی خدە و خووی چەوتە هەتاگوڕ
بەلاَم کەم تەماح سەربە رزە لەژین   نێوی ناحەزی نەکرا آل و گوڕ

***

ئەو کوڕەی لەتۆ فامی زیاتربێ   بێدەنگ بە، لەوێ وتەی چاتربێ
بێدەنگی لەوێ کاری آقلە   نەک بە ژیمانی لەوە باشتربێ

***

دژمن مێروولەی کەم دەسەلاتبێ   بوێ بلوێ مارە و دیتت بەلاتبی
سەد دۆستبی کەمە تازوربێ باشە   دژمن یەکێ بێزورە قەلاَت بی

***

دەوامیی نیە زەمانی زالم   با ئەویش بلێ ڕۆستەمی زالم
ڕوانیت لەپڕدا واسەرە و ژێربێ   نەڵێ بەسەر تا هەمیشە زالم

هەودای تاڵو پوی ڕیسراوی یەکبوون
وای پسپس دەکاو شی دەکاتەوە

مۆرانەی نیفاق کە کەوتە نێوی
نەپۆی دەمێنێ نەشوێن نەنێوی

* * *

مریشک بۆخۆی خۆڵ وە سەر نەکا
کێ دەبرێ بۆ ئەو بەرگی بێفەری

بەدە ندووکی خۆڵ بەسەر وەر نەکا
گەر بەدەستی خۆی نەکبەت بەرنەکا

* * *

چاکەی پیاوی پەست بێ منەت نیە
توور بەزێر بکرێ هێشتا سوود دەکەی

چاکەی کامەیە وئەی بۆخوی چیە
بڕوانی منەت لەسەر شانیە

* * *

هەرلە سەرەتای نەخشێ چەوت بێ
کیسە کەکون بوو پارەی تێ مەخە

بێکە لکە هەوڵی شوێنی ئەوت بێ
هەرکە تۆ ڕوانیت هەمووی کەوتبێ

* * *

هەرشتێ کە وانەی بینی بە چاو
چاو جی باوڕە و بڕوا نەوەک گوی

پێت وابینیە بڕوا پێ کراو
بڕوات تو بەگوی نە بێوە کو پیاو

* * *

هەرگیز مەپۆشە حیلەوفیلێ کەس
گەر باسی نەکەی پەردەی پێدادەی

هەتا لەحیلە ئیتر بکا بەس
لەگەڵ حیلەگەر تۆش دەبیە هاودەس

* * *

ئەوەی کە دووکار لەکاتێ دەکا
وەکهەڵی لەدوی دوونێرەکەرویشک

خەرمان هەڵ گرەو بەران تێدەکا
لەتووربێنەکەی هیچیان تێدەکا

کوردیکا @kurdica

* * *

چاوێ نەبینی هەقچیە کوێر بێ
لەو پیتەی کەوانزیکە دوورین

لای وابێ هەنگوین کە تاڵ و سوێربێ
لەشوێن شتێکین دوورە خۆ بوێربێ

* * *

زور کەم تەرخە می‌و گوێ دنجی ئەتۆ
مە بەستی چە تەو کاروانچی یەکە

کوا وردبوونەوە سەرنجی ئەتۆ
بە فیرو دەچێ نێوانجی ئەتۆ

* * *

برێک هەژاروپیاوی خوڵ بەسەر
ئەوانە زۆریان بەنرخ و بایین

گەپ جاری ئەتۆن سەرت نانەسەر
لەکاولە ڕووخاو خەزنە دێتەدەر

* * *

کرانێو قەفەس تووتی‌لە بەرچی
زمان دەتخاتە زنیدان و قەفەس

کەو کەوتە نێو داو دەسالە سەرچی
داوە تەپکەیە ناهێلێ دەرچی

* * *

چوارشت بناغەی بەختیاریە
کۆششت و عەمەل تەوەککول ئومێد

دەتوانی بیکەی ئیختیاریە
هەر کەس وابکا بەخت یاریە

* * *

داوینێ دۆستان لەدەس بەر مەدە
ئەژ ماری نیە نرخی دۆستی

لەکاسەی دۆستی آو تیٚوە رمەدە
مافی دۆستی خۆت بە هەدە رمەدە

* * *

مە فرۆشە هونەربە پارەو دراو
مەبەست لەهە لەبەست شارە زاییە

بێ کە لکە شێعری دراوێی دراو
نەک خوڵتە و ڕیا و وتەی‌با دراو

* * *

بەڕاستی خۆشە دۆست بێ‌چ دژمن
دژمنی ڕاستم ئەمن خۆش دەوی
هەرکام کە ڕاست بن ئەوە دۆستی‌من
دۆستی درۆزن ئیتـــر بۆ چمن

* * *

لەم چە رخە **وەفا قات و قڕی‌هات**
چون وشەی وەفالە **قامووسی** ژین
سەفابی وەفا ئەویش قڕێ هات
نەخوێنید ڕاوە هەڕێ لەبڕێ‌هات

* * *

بە قامکێ دەپسێ سەد تاڵە دەزوو
یەک بوون ولێک بوون آبەم جورەیە
کە بوو بەگشتەک ناپسێ بە برزوو
کاوڕێ ئاوەکی گورگ خواردی زوو

* * *

لەکاتی تاڵی و **لەلیقەوماوی**
ئەوی فریات بێ تەنیا خودایە
لەوەختی نەبوون ڕۆژی داماوی
خەڵکم زۆر دیوە من بە ناپیاوی

* * *

لای دژمن ئەوەی قاوو قیز دەکا
دژمن بڵێسەی کینەی زیاد دەبێ
دەگری وپە ژارەی بەکە ویز دەکا
فرمێسکی کە باب آگر تیز دەکا

* * *

بەر داشی دنیا بەکەس ناگەڕێ
بـــەوە لابچێ لـــەســـەر تەوەرە
بە غەیرێ خودا ناگەڕێ گەڕێ
یا کە لەپڕدا وەسەرمان گـــەڕێ

* * *

کە هاتیە دنیا و دەرهاتی لەکڵ
خوبی ستەم مەکە سەربرینی کەس
بەنینوکی ڕق مەرووشێنە دڵ
وەک درۆو مە بە بژی وە **کو گوڵ**

بەلینیت کەدا ئیتر هەرچی بێ
ئەو قەرزە کاتێ تۆدەی دەیتەوە
قەرزە لەئەستۆت ئەوت هاتەپێ
بەلێنی دابووت دەسابیتەجێ

* * *

بە کەم رازی بیو کە خۆ را گربی
ئەوەی وەک مشکی سەر خەزینەیە
لە بەلا دووری لەنیو ئاگر بی
هێشتا ناشکورە کواتوی لا گربی

* * *

سەرت کە دە رچوو لەچاکە وبەدی
کە خۆت لی گوراو هاتی غەررەبی
لەخۆت دە رمە چووەک نەدی وبدی
بە پاشەکشە وەرەوە ئیدی

* * *

زۆر کاری زانا تێکەوت گرێ
بەلام زۆرهە بوون بە نەزانەتی
بەزانا یەتی نەکراوە گرێ
بۆیان لو واوە گرێ هەل گرێ

* * *

ئەو کارە مەکە گروو کفێک بی
کارێ رەنجی بێو گە نجی بێ بیکە
دوابی لەو دوسەد پەژارە پێک بێ
نەک کاری فیرۆ وناوچاوت تێک بێ

* * *

پڕ مالێکت بێ دراوو پارە
هەرشتی تازە و نوێ وبستی زۆرە
دۆستت کە نەبوو وەک بەفری پارە
دۆستی کۆن نرخی نەکرا ژمارە

* * *

چارەی ئەوخەمەی کەتێت آلابێ
گەر بەدەستی خۆت هیچ چارەی نەهات
لای سەدکەس مەیلێ کەوەک آلابێ
چارە سازشتە هەتا آوابێ

زمان وه کو تیغ دەربێ لەخوڕا — دەس بەبڕین دەکا و برین‌لە خوڕا
ئەوانەی کەوا بەناحەز دووان — ناحەز دەبیستن لەمن لە تۆرا

* * *

لەگەڵ هەموو کەس هەژارو دارا — خولکی خۆشت بێ‌تۆ لە دە ما را
روو خۆشی دەرکی ڕۆزی کردەوە — ڕو و گرژی نەی هێشت پیتێ لەآرا

* * *

ئەو نەهێنیەی کە نابێ دەرچێ — کە ها تو وبیلێ بیدەوە پە رچێ
سپاردەت چیە بیسپیرە بەدۆس — تەنیا نەهێنیت نەهێلێ دەرچێ

* * *

لەنیو ئاژاوەی جیهان لاکەوە — بۆخۆت بهندرێ و تاوێ داکەوە
دەریای توفانی سەیرانگانیە — خۆت‌.بدە قەراخ لەهەڵ‌را کەوە

* * *

هەر بەیەک بزە زۆردڵ دێنیەدەس — دینی بۆلای خۆت دڵی هەزار کەس
بە دەنکە گە نمی هەزار مێروله — لیێت وەکو دەبن هیچیان ناچنە پەس

* * *

بەداری تە ماح هێندە هەڵ مەچۆ — لەدەرکی ناپیاو مەکە هاتوو چۆ
آبرۆو **گمو** هەرە وەدەس ناکەوی — لە دەستی مەدە بەهەڵ چۆ مەچۆ

* * *

لەئاکاری چەوت تۆش هاتی دەردێ — ڕووحی چاکیمان لەم دەردە دەردێ
دە رمانی دەردی رووحی ئیمەیە — قرآن نوسخەیە بۆ هەرچی دەردی

***

کەوشێ پێت دەگرێ لەپاتی مەکە
تاقی کردنەوە دەرسە بۆ ژیـان

لە کونێ گەزیتانی دوو پاتی **مەکە**
بەر چاوی بگرە ژێـر پاتی مەکە

***

دژمن نیشانەی کە بۆلەشان دای
نیشانی توورِدە و لەو رێگـە لادە

یا رێگەی راستی کە پێ‌نیشان دای
لێت روون بێ رێگەی‌مەرگی‌نیشان‌دای

***

گوزە هەرچەندە لەزێری سووربـێ
هەرچی تێ‌دایە ئەوەی لێ دەتکێ

من لەلام سوورە ئەتۆش‌لێت سووربێ
چتراوچ خەست چرزدو سوروبـێ

***

مروێ بە غیرەت **قرەی** لەپێشە
واهەیە آتاج بە **ناپیاو** دەبێ

لەهەندە رانە وەک شێری مێشە
آوینـە موحتاج بە خولە مێشە

***

شەوی پەژارە لێم نەدی سەحەر
آوی سەر چاوەی ژیان بەتالێ

لەداری هومید من لێم نەدی بەر
لە جامی دنیا کرا هەتا سـەر

***

هەژاری دۆستی آخە و هەناسە
گەلا کە زەرد بوو ئەم جارلە گەل‌با

پەژارە تێکەل بەداخو تاسـە
نـاچـار دەبێتە دۆست و ها و کاسە

***

لەهیچ دژمنـێ مە کە سـکالا
لـەپـال خۆتایە دزوو درۆزن

کەس بەدز مەکە بزربـێ کالا
آقـل لـەخـۆرا بەکەس نەکالا

ئایبەت ترین بنکەی کتێبی کوردی
کوردیکا
@kurdica

* * *

نەبوو ڕاچەنی لەشیرن خەوا
چاوی بە فرمێسک لەنیوە شەوا
لەدەس دڵ ڕەقی ئەتۆ ناخەون
هەژار و مەزلووم ڕووت و بێ‌نەوا

* * *

نەزان سەروک بێ‌و ببنە هوگری
نەچی نەزانی و دەستی پێ‌گری
لەهە رجیگە یەک نەزان سەرکەوت
بۆزانا دەبێ دەس بەجێ بگری

* * *

لای کەس ڕوون نیە نەهێنێی ژیان
آکامی سوود و آکامی زیان
کوێر بەکوێر بگا لەچی، حالیە
مەگەر دەس بکەن بە ڕاز ونیان

* * *

وەک تە شوێ مەبە بتاشی بۆخۆت
وەک ڕەندەش نەبێ تەلاشی بوخوت
لە مشار فێربە شوێنێی بەرێ چوون
خەڵکیش بەشی‌بێ نەی‌ماشی بۆخۆت

* * *

بە مەردی بەستت دۆخینی دەرپێت
عادەتی جنێو بخەرە بەرپێت
جنێو وەک سکەی قەڵبە کە بیدەی
تۆبە هەر کەسێ دەی داتە وەپێت

* * *

نابڕێ بە تەشوێ داری بەری بێ
ئەو باخەدە بڕێ لەبەر بەری‌بێ
عیسانی بێ کەڵک بەکەلکی چیدی
بێ‌کەلک ناحەزە ئەگەر پەری بی

* * *

شەر هەڵ دایسی لەآگری ڕق
بلێسەی دەدا لە لاگری ڕق
بەڵام بەآوی خۆشی و هێمنی
زوو دادەمرکێ دەسآ ئاگری ڕق

***

بەدۆستت مەڵێ رازی نەهێنی
رازی تۆ دەڵێن بەدۆستی خۆیان

ئەوەی لەلاتە بویان نەهێنی
ئـەوکاتە ئەتو شکست دەهێنی

***

آو بۆ قوم ناکات داری لەناوی
لەرووی هەڵ نایەوپی‌شە رمەقومکات

بەڵام شتی دی دەکا ژێر آوی
دەس‌پەروەردەی خۆی یابارهێناوی

***

لەم دنیایە دا وەک داری بەربە
بەدارو بەبەرد تۆ تێ‌بەر دەبی

لک وگە ڵات‌بێ و پڕلە سێبەربە
میوەت بودە خات تاوی لێ بەربە

***

وەک داری خورما تۆ دل‌آوا بە
ئەگە روا نەبی سەروی آزاد بە

ئەو چۆنە دەسا ئەتۆش آوابە
روو خوش و شادو وامال آوابە

***

آوت خواردەوە لەهەرکانیاوێ
ناساغیت نەمادوکتور رەنج مەدە

بەردی تێ مەخەو گڵی‌تێ ماوێ
ئەم جارنە خوش‌بی ساغی تۆێ ناوێ

***

عیسانە زاهیر شەیتانە بەئیش
دەس نە دەیتەدەس عیسانی وەها

فریوت دەدا بە دیمەن وریش
هەتا نە ناسی ئەمیش و ئەویش

***

مل پێوە نەنی کە هاتت نەبێ
لە باتی نۆزدە بیست بەخت بکەی

خەرجت بگرە وە داهاتت نەبێ
هاوار بەحاڵت داهاتت نەبێ

هیندێ وەک ئەسپی سەرە ڕۆدەڕۆن — هەو ساری هێمنی لایان قسەی کۆن
هەر سەر هەڵ گرن سەرە ڕۆڵەژین — هەتاکو قەمچی زە مانە دەخون

* * *

مارلە عومری خۆی جاری دەت گەزی — ئیتر لادەچێ و بۆخوێ دە بەزێ
بەلام هاوالێ خراب سەدکە ڕەت — وات پیوە دەدا مێشکت بتەزێ

* * *

قەترە ئاوم دیت سەربە ردێ دەتکا — ئە و بەردە رەقە کون دەبوو دەشکا
سەرم سوڕ ما بوو ئەمن لەم کارە — وریا بوو مەوە کۆششت وادەکا

* * *

ڕۆژێ بە گوێرەی ئەقڵ وفام نیە — ئەقڵ لای بچووک یازە لام نیە
بە شیکە هەردک لەلای خوداوە — کەم وزور بەوە بێنیـزام نیـە

* * *

هەر کەس بەجۆرێ لە دنیا دەگا — زوری واهە بوون شەیتانیان دەگا
بڕێکیش **وەکوو** حەمە آشەوان — بـەگون دەنـاسن مانگایە یـاگا

* * *

آتاجی ئەگەر ڕووی کـردە یەکێ — بەردی بناغەی ژینی هەڵ تەکێ
شێربێ لەتاوان دەبێتە ڕێـوی — دیتت بەجارێ ورەی داتـەکـێ

* * *

نینۆکت نەبی کەسنات خورینێ — یا کە لەپێتدا درکێ دەرێنێ
هەر بۆخوت مەگە رخەمی خۆتبخوی — چاوت فرمێسکت بۆهەڵ وەرینێ

***

تاڵە وتەی هەق لەچە شنی کە کرە
دەرمان کە تاڵ بێ شفای پێوەیە
بەڵام ناهەقە شیرینە شەکرە
هەر هەقە دژی ناڕاستی و مە کرە

***

لەپاڵ خۆتایە مەگەڕێ لەدز
خوێن ڕێژە نەفسی چەتەی دەروونت
هەرخۆت خۆت‌دەکەی سەر شۆڕ وملکز
کێ دەنا چاوی لەتۆ دەکا بز

***

دۆستت زۆر دەبێ سفرەدابخەی
بەلام خزمە کان وەک دۆستە کانت
فەرشی چاکت بێ‌ودەرک دانە خەی
نات ناسن ئیتر حەسیر ڕابخەی

***

دەی خەیتە باوەش دەی حاوینیەوە
هەر کە گەورە بوو دەت گەزی وەک‌مار
وەک منالی خۆت دەی لاوێنیە وە
سەر تاپی ژار بوو تادا وینیەوە

***

دنیا کیشەیە بۆ پوول و دراو
ئەم یە کە غەرقە لەگومی لەززەت
برێک زۆری برد هێندی بەش نەدراو
منیــش (افخمی) لیم بەسترادە راو

قافیەی دوهەم

واچاکە لەئەم زەمانە **دۆست** کەم بگری   لیمڕۆونە **بەدەستیانەوە ڕۆژی** بگری
دۆستایەتی ئەم خەڵکە **لە دووربێ چاکە**   هەرلە دوور**چاکە**، نەوەک **بێ پیو**نزیکی بگری

* * *

دژمن کە بەڕاستی خراوت دێژێ   لەو دۆستە دروزنەی کەقاوت دێژێ
زۆر با شترە چومکە ئەوڕاستە وخۆ   بێوەی کە درۆبی ناوت دێژێ

* * *

زۆر وەعدە درۆیە گشتی بافیشە برا   نابینی وە فادە بیستی هەر نێوە برا
هەرقەولو، و بەڵێنی بوو **بێ جێ بوو**   هیچ وەعدە دەسا براڵە تا سەرنە برا

* * *

دەی لاغێ لەڕێگە دا ماندوو بوو   هاواری لەدایکی‌کرد بێچوو بوو
وشتر وتی گە ربەخۆم بادەسەڵات   هەو سارلە ملم دەسا کوا چوو بوو

* * *

پەندیکە **بەکەڵکە** بومەش دەرزە   لەو ماڵە کە دەنگی جوچک بەرزە
پیت **و بەرەکەت** بەجارێ دەڕوا   پیدا مەڕو لادە تۆ لەو مەرزە

* * *

کوردیکا @kurdica

(سوپاس)

به پێویستی دەزانم سوپاسی خۆم پێشکەشی ئەوخوشە ویستە بە ڕیزانەم بکەم کە بە شارە زایی بە یارمەتی لەچاپ دانی ئەم بە رتووکە یارمەتی بەنرخی خۆیان دە ربڕیوە وەهە رکام لەمانە بەچە شنێ یارمەتیان کردووین وەئو گری خۆیان سەبارەت بە وێژە وئەدەبی زمانە کەیان دە ربڕیوە و دڵ سۆزیان کردوە جالە بەرئەوە سوپاسیان دەکەین وەلە خودای گەورە سەرکەوتنیان دەخوازین ئەم برایە ریزانە.

١ ــ کاک ئەحمەدی قازی کە بۆخوتان لەمنێ باشتردە ناسن شونیەواری بە نرخی هەموو شوێنیکێ ولاتی نەخشاندووە پێ نووسی جوانی سەرنج راکیشـە. هونراوە کائێ یرمە عنایە.پەخشانی بەدڵەوە دەنووسی.. بە کورتێ هەرچی دە نیـوسی جوانە ولە سەردلانە.

٢ ــ کاک مە لاعەزیزێ موحە ممەدپـوور داشبەندی کە هونەرو نووسە ریکێ بە هەستە. بۆپەرە پیدانێ ئەو بو وێژەی زمانە کە مان کوتایی نە کردوە بەلکو خرمە تیکێ لەبـە ر چاوی کـردوە ریکـوپیکـی هەلە لابە ردنی بە ئەستۆ بووە ــ وە نیشانەی خویندەوەی وشەکان بە جوانی داناوە هەر بـویـەلای هەموو لایە کمان ئەوعە زیزە. عەریزە.

٣ ــ حاجێ تاهیرێ ئەفخەمی برازای خـوشە ویسـم کە بەیارمەتی مالێ یارمەتی کردوێن هیوام وایە حاجیەکانی دیکەش ئاوابن و خرمەت بە ئەدە بوفە، هەنگی خویان بکەن.

٤ ــ لە برای بـەریـزو ئـەدب وێستمان نە فێسی فەرلێ پرسراوێ نە خشەکیـش فنێ هەلگر سوپاس دەکەین کە ئەندا مێکە ئوگرێ بە هـونەرهەیە.

٥ ــ لەدوو برا. لەدوو لاو . لە دووهوئە رمەند. لەدوو دیپلومەی هاوشاری خوم کاک سەیدمـوحـەممەدئەین وە سەیدیاسین قورەیشـی بۆکانێ سوپاس دەکەین سەبارەت بە کاریکاتورە جوانە کانیان

(ابراهیم افخمـی)